

[Klaus Hækkerup]

steren finder, det er ulovligt, strejfer den tanke at prøve at få sådan noget lovliggjort overhovedet ikke regeringen, ikke med det mindste fnug af en fjer.

Jeg er lige ved at sige, at med den slaphed over for en indsats for, at vi kan komme i gang med noget eksport, fortjener regeringen, at det lovforslag, den har fremsat, bliver forkastet, og at de andre forslag, der er på bordet, bliver vedtaget. Det er nødvendigt, at vi får et aktivt samspil mellem offentlige og private virksomheder, hvis vi skal redde dansk økonomi.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne sige til hr. Klaus Hækkerup, at hr. Klaus Hækkerup gerne må have det synspunkt, at det at overholde lov og ret har noget at gøre med slaphed. Men for mig har det noget at gøre med selve retssamfundet, at man overholder lov og ret, når man er en offentlig myndighed.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er ikke klædeligt for indenrigsministeren, at han fejlciterer. Det, jeg sagde, var, at jeg synes, det er urimeligt, når regeringen af ideologiske grunde laver en indskrænkende lovforklaring af en uskrevet kommunalfuld-magt. Og så sagde jeg, at det er slaphed, når regeringen, hvis man finder, at et så oplagt projekt er ulovligt, ikke gider skaffe den fornødne lovhjælp. Og det synes jeg stadig er slapt af regeringen.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jamen når sandheden nu er den, at ministeriet ikke har nogen indskrænkende fortolkning. Der er ingen indskrænkende fortolkning; der er stort set ikke tale om, at noget ikke har fortilfælde, og det meste kan genfindes i ordvalget i den betænkning fra 1988, der blev afgivet af et udvalg i samarbejde med Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen og de berørte ministerier. Der kan man finde argumentationen for, at det ikke er lovligt. Der er ikke tale om en ny praksis, der er tale om at håndhæve en praksis, som altid har været eksisterende.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg er dybt uenig med indenrigsministeren i hans udlægning. Men hvis der ikke er tale om, at regeringen har foretaget en indskrænkende fortolkning, må der jo være noget andet, der er indskrænket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v.

Af Lone Dybkjær (RV) m.fl.
(Fremsat 31/10 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Jeg giver ordet til hr. Nyrup Rasmussen . . . Undskyld, det er en fejl, først industriministeren. Den næste bliver hr. Nyrup Rasmussen.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Ja tak, ellers skulle jeg jo have fremsat forslaget, og det har jeg ikke i dette tilfælde.

Det Radikale Venstres forslag til lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v. rejser efter regeringens opfattelse en række principielle spørgsmål og giver også anledning til en lang række problemer. Forslagets helt principielle spørgsmål er, om kommuner og amtskommuner skal kunne indgå i selskaber, der har til formål at drive almindelig erhvervsvirksomhed. Det skal

[Industriministeren]

kommuner og amtskommuner efter regeringens opfattelse ikke, som det også er fremgået af debatten tidligere i dag, og det er den væsentligste begrundelse for, at regeringen ikke kan tilslutte sig forslaget. Det er ikke en kommunal opgave at drive erhvervsvirksomhed, og kommunerne har i øvrigt heller ikke bedt om at få lov til det. Kommunalbestyrelses- og amtsrådsmedlemmer er valgt for at lede en kommune og en amtskommune, ikke for at drive en erhvervsvirksomhed.

Problemet i lovforslaget er ikke så meget, at erhvervsmæssig udnyttelse af den viden, som findes og oparbejdes i den kommunale sektor, kan være en gavnlige ting, for det er vi sådan set enige om. Problemet består i, at forslaget er meget upræcist med hensyn til, hvad der skal forstås ved, at noget har udgangspunkt i kommunal viden. I praksis sætter forslaget ikke nogen grænse for, hvilken erhvervsmæssig aktivitet kommunerne kan engagere sig i. Det er formentlig også hensigten med forslaget, og det er også grunden til, at regeringen har indvendinger mod forslaget.

Endvidere opstiller lovforslaget nogle regler for kontrol og tilsyn med disse meget vidtrækkende kommunale investeringer i erhvervslivet, som er helt uforenelige med reglerne i aktieselskabslovgivningen, og ud over de nævnte meget væsentlige problemer er der også en lang række andre uklarheder i forslaget, som jeg skal vende tilbage til.

Efter lovforslaget kan kommuner og amtskommuner indskyde ansvarlig kapital i selskaber, når anbringelsen sker med henblik på udvikling, salg og eksport med udgangspunkt i kommunal og amtskommunal viden. Der står ikke noget om, hvor langt udviklingen, salget og eksporten kan være fra dette udgangspunkt, hverken tidsmæssigt eller begrebsmæssigt, den skal bare have været der på et eller andet tidspunkt.

Forslaget taler om, at kommunerne skal kunne investere i virksomheder, som skal foretage udvikling, salg og eksport. Der findes ikke mange private virksomheder, hvor man kan springe direkte fra udvikling til salg og eksport, uden at der også finder en produktion sted. Forslaget sigter med andre ord på kommunale investeringer i regulære produktions- og salgsvirksomheder, det vi på jævnt dansk kalder industri i bred forstand.

Der er altså ikke blot tale om mulighed for salg af viden, dvs. systemeksport. Forslaget går langt videre. Der skal blot på et eller andet tidspunkt, på et eller andet trin i processen være tale om, at noget kan henføres til kommunal viden. At udgangspunktet kan være ændret mere eller mindre undervejs eller måske helt er forsvundet, gør åbenbart ikke noget, og under alle omstændigheder mener regeringen ikke, at en så generelt formuleret bestemmelse kan være acceptabel.

I det moderne og komplicerede samfund er det meget få produkter, ydelser eller systemer, som ikke kan betragtes som kommunal viden. Det gælder, hvad enten kommunen selv er forbruger af tingene eller på anden måde kender til dem, f.eks. gennem tilsyn med eller kontrol af erhvervsvirksomheder eller gennem regionalplanlægningen. Men hvor går grænsen? Forslaget har intet bud på det.

Enhver med kendskab til dansk industri ved jo, at de virksomheder, vi kender i dag, er helt forskellige fra, hvad de var for blot 10 år siden. Produktsortimentet kan være totalt forskelligt fra det oprindelige. En virksomhed kan f.eks. have leveret et administrativt system til en kommune, og på basis af denne leverance har virksomheden opnået en kompetence, så den kan udvide sit produktsortiment til produkter, der intet har med den oprindelige leverance at gøre. Det oprindelige produkt er måske nu helt forsvundet fra virksomhedens produktion, og alligevel kan kommunen med dette lovforslag i hånden købe aktier i virksomheden 10 år senere. Er det det, der er meningen med forslaget? Jeg tror det ikke, men det fremgår faktisk af dets tekst.

I mange kommuner er en enkelt virksomhed dominerende. Går det dårligt for virksomheden, og er beskæftigelsen i kommunen truet, vil det være nærliggende, at kommunen søger midler til at komme virksomheden til hjælp. Et eksempel med f.eks. et skibsværft er nærliggende. Kommunen kan næppe siges at have viden om skibsbygning som sådan gennem sin virksomhed, men miljøforholdene på værftet kender man til, og med dette udgangspunkt kan man faktisk, som forslaget er formuleret, investere i dette skibsværft, skønt det ud fra nationale og internationale synspunkter ville være nødvendigt at reducere kapaciteten på området. Altså en klar konflikt mellem kommunal og national erhvervspolitik.

[Industriministeren]

Hvis en bestemt branche med flere virksomheder, der dominerer det lokale erhvervsliv, kommer i krise, kan det ligeledes være fristende for en kommune eller et amt at hjælpe branchen, således som lovforslaget er udformet. Hvad skulle f.eks. forhindre en kommune eller et amt i at investere op til 10 mio. kr. hver i en tekstilvirksomhed med den begrundelse, at man har erhvervet viden om branchens forhold og problemer gennem den fysiske planlægning?

På handicapområdet vil der være store muligheder for kommunale investeringer i de virksomheder, der udvikler, producerer og sælger hjælpemidler til handicappede, fordi kommunerne gennem bistandsloven har en væsentlig opgave på dette område, men her kan der jo også med udgangspunkt i kommunal viden etableres produktion af hvad som helst ud fra forslagets tekst. Lad dette illustrere, hvad vi kan komme ud i, hvis loven gennemføres i den foreliggende skikkelse.

Efter forslaget skal kommunalbestyrelsen eller amtsrådet træffe bestemmelse om rammerne for den virksomhed, der finansieres ved indskuddet, og for tilsynet med virksomheden. Disse krav til kommunalbestyrelsen og amtsrådet er helt uforenelige med aktieselskabslovgivningens regler om ledelse af aktieselskaber, og bestemmelsen harmonerer ikke med min opfattelse af, hvorledes offentlige myndigheder skal kunne deltage i aktieselskaber. Tilsynet med forvaltningen af selskaber bør efter min opfattelse udøves som et aktionærtilsyn ved hjælp af de almindelige regler i aktieselskabsloven, hvorefter aktionærerne udøver deres myndighed på generalforsamlingen, hvor der kan stilles spørgsmål til bestyrelsen, som i givet fald kan udskiftes.

Forslaget indeholder et forbud mod, at det indskudte beløb er af en sådan størrelse, at det muliggør bestemmende indflydelse på selskabet, men lovforslaget forhindrer ikke, at der kan stiftes et selskab, der udelukkende har kommuner eller amtskommuner som aktionærer. Det må naturligvis erkendes, at forslagets beløbsmæssige begrænsninger for kommunens aktiebesiddelse i de pågældende selskaber begrænser risikoen for skatteydernes penge, men på den anden side er det uklart, hvordan reglerne skal anvendes i tilfælde af stigninger i aktiekapitalen eller egenkapitalen i de selskaber, man har investeret i.

Lovforslagets bemærkninger indeholder nogle betragtninger om, hvordan risikoen for konkurrenceforvridning kan undgås, men selve det forhold, at der kan hentes indskudskapital fra kommuner og amtskommuner, kan i sig selv virke konkurrenceforvridende, idet det kan være lettere at hente ansvarlig indskudskapital fra kommunen end på det frie marked.

Kommunen og amtskommunen kan også komme i en tvangssituation, fordi private selskaber kan gøre etablering af en virksomhed betinget af, at det offentlige indskyder kapital. Man kan også forestille sig, at en kommune har aktier i et selskab, der er hjemmehørende i kommunen, og at en anden kommune søger at lokke virksomheden til at flytte ved at tilbyde et nyt indskud. Som mindretalsaktionær kan den første kommune intet stille op her. Og hvis en kommune har erhvervet aktier i et selskab, som får problemer, kan der opstå risiko for, at kommunen presses til ikke blot at blive i selskabet, men også at skyde ny kapital ind. Med denne mulighed øges også risikoen for, at der ikke bliver lige adgang for konkurrerende virksomheder til at aftage den kommunale viden, og det skaber ikke fair vilkår.

Der er også nogle problemer med hensyn til konkurrenceloven. Ifølge Det Radikale Venstres forslag finder konkurrencelovens §§ 11-14 anvendelse på de virksomheder, hvor kommuner og amtskommuner har indskudt midler uanset bestemmelserne i konkurrencelovens § 2. Om konkurrenceloven kan jeg i øvrigt oplyse, at den gælder fuldt ud for selskaber, hvori kommuner og amtskommuner har indskudt midler. Kun i det omfang, disse selskabers erhvervsudøvelse godkendes eller bestemmes af det offentlige efter særlig hjemmel, kan konkurrencelovens indgrebsbeføjelser ikke bringes i anvendelse.

I forbindelse med omtalen af konkurrenceloven anføres det i lovforslagets bemærkninger, at det ikke kan forudsættes, at kommunaltilsynet erhverver sig den indsigt i forretnings- og konkurrenceforhold, der er påkrævet for at tage stilling til urimelig konkurrence, og her må jeg stille et spørgsmål. Hvis forslagsstillerne mener, at tilsynsrådene, der foruden formanden består af 4 amtsrådsmedlemmer, ikke har eller kan erhverve en sådan indsigt, forekommer det nærliggende at spørge: På hvilket grundlag mener forslagsstillerne, at medlem-

[Industriministeren]

mer af kommunalbestyrelser og amtsråd kan erhverve sig den forretningsmæssige indsigt, der skal til for at foretage de investeringer, der er hjemlet i loven? Man siger, at tilsynene ingen mulighed har for at erhverve den nødvendige indsigt, men de samme personer har indsigt nok til at kunne investere i selskaberne. Det virker ikke logisk. De kommunale dispositioner, lovforslaget vil tillade, vil netop kunne føre til konkurrenceforvridning, hvis den fornødne forretningsmæssige indsigt ikke er til stede.

Endelig er der spørgsmålet om de fælleskommunale selskaber. Forslagsstillerne er af den opfattelse, at de lovliggøres med forslaget; det kan der faktisk ikke siges noget som helst om. Der findes ikke i dag noget samlet overblik over de eksisterende fælleskommunale selskaber, bortset fra at jeg efterfølgende er blevet gjort bekendt med, at KL har prøvet at udarbejde en oversigt, men om den er uddybende, er der jo ingen, der ved, og der findes heller ikke en samlet opgørelse over disse selskabers aktiviteter. Forslaget omfatter ikke kommunalt indskud i selskaber, der ikke er stiftet med begrænset ansvar, og fælleskommunale selskaber, som ikke foretager udvikling, salg og eksport med udgangspunkt i kommunal og amtskommunal viden, vil heller ikke være omfattet. Endvidere vil de kommunale organisationers deltagelse i aktieselskaber m.v., f.eks. Tarco A/S, heller ikke være omfattet af forslaget i den foreliggende udformning.

Der skal endvidere peges på, at der i dag kan eksistere lovlige kommunale aktieselskaber, der varetager lovforslagets formål, f.eks. selskaber, der sælger kommunal viden. For disse selskabers vedkommende vil lovforslaget indebære en begrænsning, idet der ikke i dag gælder beløbsmaksimum for kommunale indskud i sådanne selskaber. Her går lovforslaget altså stik imod hensigten.

Som det er fremgået, er lovforslaget ikke acceptabelt for regeringen, men jeg er slet ikke i tvivl om, at regeringen og forslagsstillerne egentlig et langt stykke hen ad vejen deler forslagets intentioner om vækst og udvikling, så jeg vil gerne opfordre til, at vi får en god og saglig drøftelse af forslaget og alle dets konsekvenser under det kommende udvalgsarbejde. Jeg er faktisk sikker på, at det vil blive muligt at opfylde det fælles formål ad en anden vej,

inspireret af nogle af forslagets enkelte elementer.

Nyrup Rasmussen (S):

Nu er det jo ikke min lod at kommentere ministerens indlæg her, men bare den lille refleksion, at det i sandhed her i eftermiddag er blevet angstens, restriktionernes, de snærende bånd og bekymringernes dag. Efter at have hørt ministerens indlæg har jeg nærmest indtryk af, at det lovforslag, vi førstebehandler her, skulle være udtryk for den store økonomiske nedtur og uansvarlighed i det danske samfund.

Jeg må sige, at det kan jeg ikke se, og at jeg ligesom hører en stemme, der siger, at det, man i virkeligheden mener, når man taler om konkurrenceforvridning, er, at man ikke ønsker konkurrence på en række områder. Jeg synes, man sammenblander ønskeligheden af konkurrence med angsten for konkurrenceforvridning. Når alle partier her i salen direkte understreger, at naturligvis skal der være konkurrence, må det være hovedbestræbelsen, og jeg mener også, det må være udgangspunktet for vores stillingtagen ved førstebehandlingen af dette forslag.

Jeg synes, forslaget har en række positive sider. Først og fremmest fastlægger det objektive kriterier for, hvad kommunerne må og ikke må, og det er der sandelig et udtalt behov for. Jeg havde gerne set, at der var lidt videre rammer for omfanget af den tilladte økonomiske aktivitet. Jeg kan se problemer med en grænse på 10 mio. kr. i store kommuner, og jeg kan se problemer med en grænse på 1 pct. af skattegrundlaget i de helt små kommuner. Jeg havde gerne set lidt mere fleksible regler, men princippet, det grundlæggende, det enkle og det objektive og det at vælge selskabsformen som en klar juridisk og økonomisk anerkendt enhed er en af forslagets afgørende fordele, så vidt jeg kan se.

Man kunne godt ønske sig, at bemærkningerne til lovforslaget indeholdt nogle mere analyserende betragtninger om nødvendigheden af selskabsformen. Som jeg ser det, er det nødvendigt af 5-6 forskellige grunde. For det første: Det er en velkendt form, og der foreligger en udstrakt retspraksis for den juridiske og økonomiske ansvarsfordeling. Det er den bedste garanti for, at der ikke kommer efterregnin-

[Nyrup Rasmussen]

ger til kommunerne, fordi man kun hæfter økonomisk for det beløb, der er indskudt i sel-skabet.

For det andet: Set fra private virksomheds-lederes side tror jeg også, det er den ideelle samarbejdsform. Man ved, hvem man har med at gøre, man kender pligterne og ansvaret, og man ved, hvordan de økonomiske gevinster af samarbejdet skal fordeles.

For det tredje: Der er ikke ret mange udlæn-dinge, der kender de særlige kommunalfuld-magtsregler, vi kan jo dårligt nok finde ud af dem eller i hvert fald blive enige om dem her i Danmark. Forestiller man sig virkelig, at der skulle kunne komme gang i systemeksporten fra den offentlige sektor på alle de fantastisk mange områder, vi er inde på, uden at vi netop vælger den form, der er internationalt aner-kendt, og som er underkastet regulering gen-nem EF-direktiver og internationale retsreg-ler? Selskabsformen er velkendt, ansvarsforde-lingen er klart defineret med hensyn til den statslige, den amtslige og den kommunale del-tagelse i de pågældende systemeksportaktivite-ter, og den giver aktiviteterne det blå stempel.

Jeg har lagt mærke til, at der i Det Radikale Venstres lovforslag tales om ikkebestemmende indflydelse. Det er vi enige i, og det er et godt og klart begreb, der er velkendt i forsikrings-lovgivningen og pensionslovgivningen, som jo støttes af et bredt flertal her i Folketinget. Jeg har også hæftet mig ved de meget præcise be-mærkninger, som jeg er ganske enig i, og som jeg vil tillade mig at citere for de mere bekym-rede sjæle her i Tinget:

»Kommunalbestyrelsen og amtsrådet påta-ger sig ikke noget medansvar for den forret-ningsmæssige ledelse af selskabet ved at ind-skyde kapital i dette.«

Vi ved jo også godt, at i selskabsformen lig-ger ledelsesansvaret to steder, nemlig hos di-rektionen og hos bestyrelsen.

Jeg synes, vi skal tage vel imod det forelig-gende forslag. Der er detaljer, der skal drøftes, men grundtanken er rigtig, og jeg har svært ved at se, at Folketinget kommer uden om at tage selskabsformen i brug, hvis vi skal udnytte de kolossale muligheder, vi har, og jeg vil kom-me med et meget enkelt regnestykke, der byg-ger på de samme samfundsøkonomiske forud-sætninger, som anvendes i Finansministeriet.

Hvis vi forudsætter, at den offentlige poti-entielle systemeksportvirksomhed havde halvde-len af den eksportkvote på 10 pct., som vi ken-der fra den private servicesektor, kunne vi ska-be 25.000 arbejdspladser i løbet af 2½-3 år, kombineret med en meget betydelig valutaind-tjening til forbedring af betalingsbalancen og den offentlige økonomi. Det er da muligheder, vi skal skabe rammer for nu i stedet for at bru-ge tiden på at diskutere restriktioner, og jeg sy-nes, vi skal koncentrere os om at få afklaret det økonomiske og juridiske ansvar.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Hr. Nyrup Rasmussen bemærkede, at rege-ringen og regeringspartierne er bange for kon-kurrence. Ja, vi er bange for konkurrence med skatteydernes penge over for det private er-hvervsliv. Vi er naturligvis ikke bange for ind-byrdes konkurrence i det private erhvervsliv. Men hvis man forestiller sig, at det eneste, der skal til, er en beslutning om at hæve skattepro-centageen hvert år i november måned med effekt fra det næste år, er der uanede mængder af stats- og kommunaltilskud for de kommunale virksomheder, og den konkurrence er vi bange for.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Hr. Nyrup Rasmussen var inde på ansvars-begrænsningen for kommunalbestyrelserne og på, hvor god aktieselskabsformen er, fordi man kan begrænse tabet for kommunen, by-rådsmedlemmerne eller skatteborgerne.

Men det er sådan, hr. Nyrup Rasmussen, at der er også noget, der hedder moral. Hvad er det, man gør, når der er tale om en offentlig virksomhed, hvor borgmesteren kan sidde som formand i bestyrelsen, hvad er det, man gør, når man går ud og lancerer produktet? Nu si-ger hr. Nyrup Rasmussen, at det nok er lettere for folk udefra at forstå, hvad man kan og ikke kan i et aktieselskab, end at overskue kommu-nalfuldmagts regelsæt her i Danmark, og det er jeg slet ikke i tvivl om. Med den erfaring, jeg har om kommunalfuldmagtsregelsættet, er jeg overbevist om, at det vil være ekstremt svært at finde nogen uden for landets grænser, der blot forstår en lille del af problemstillingen.

Men hvad er det, man siger om aktiesel-skabsformen i offentligt regi? Jo, man kan gå

[Indenrigsministeren]

ud og lancere produktet, det er godt og trygt, for det er kommunen, der står bag. Men det er bare ikke altid sådan. I sagen om Bibliotekscentralen måtte vi jo opleve, at leverandører skrev til ministeriet og sagde: Det kan godt være, at vi har været naive, men vi troede, at en virksomhed, hvor kommunen er repræsenteret i bestyrelsen, måtte opfattes som en kommunal aktivitet, så vi havde sikkerhed for vore leverancer.

Man har simpelt hen brugt sin autoritet til at sælge sine produkter, samtidig med at man har brugt aktieselskabsloven til at afgrænse risikoen eller ansvaret, og det synes jeg er dårlig moral.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Det er klart, at det også er hr. Nyrup Rasmussen, der kalder mig herop.

Hr. Nyrup Rasmussen taler om forskellen mellem sin egen og min holdning til systemeksport. Ifølge hr. Nyrup Rasmussen skulle min holdning betyde, at der var nul eksport, mens hr. Nyrup Rasmussens holdning skulle skabe en 5 pct. eksportkvote og 25.000 arbejdspladser. Det er en noget udokumenteret påstand; vi er jo ikke imod systemeksport, men vi har ganske rigtigt sagt, at med den selskabsform, som er foreslået her, får vi nogle konkurrencemæssige problemer over for virksomhederne, som vi ikke mener er hensigtsmæssige, og endvidere en ansvarsfraskrivning.

Jeg ved ikke, om jeg må minde hr. Nyrup Rasmussen om en bestemt sag. Lige omkring den tid, jeg tiltrådte som minister, gik det finske værft Wärtsila ned, og visse af hr. Nyrup Rasmussens partifæller var efter mig for at spørge, hvad staten ville gøre, fordi der var en del danske virksomheder, der ikke havde forsikret sig. De regnede jo med, at når den finske stat havde gjort indskud i aktieselskabet, var det næsten lige så godt som en statsgaranti, og derfor var der ikke behov for en eksportkreditforsikring.

Sådan er der ganske rigtigt mange, der tænker. Og det er jo klart, at det også er derfor, man som kunde på eksportmarkederne gerne ser, at kommunerne, amtskommunerne og staten står bag, fordi man har fornemmelsen af, at går det galt, er der nogle til at betale regningen. Derfor vil vi hellere have, at kommunerne, amtskommunerne og staten eksporterer direk-

te, så man har en helt klar ansvarsfordeling og det ikke bliver sådan, at hvis det går galt med eksporten, har selskabet heldigvis kun tabt kommunens andel af beløbet. Men det kan være, at man også har tabt den resterende eksportandel for de øvrige 270 kommuner.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg sagde til en folketingskollega, at når vi ikke kan holde den fysiske varme, kan vi da i hvert fald tale os varme. Og det er vi jo godt i gang med.

Med hensyn til konkurrence vil jeg godt spørge fru Pia Larsen, om ikke selskabsformen netop er den mest velegnede. Der er alting jo krystalklart, det er synligt, det er på banen. Der gives jo ikke i selskabsformen, fru Pia Larsen, nogen form for kommunalt pristilskud eller ubillig konkurrence.

Lad os f.eks. tage Århus Amtskommune. De har et velfungerende hospitalsvæsen, og man har udviklet en omfattende medikoteknologisk viden. Man udbyder i licitation, lægger op til samarbejde med kommunens eller andre kommuners virksomheder, der melder sig 5, der er interesseret i et sådant samarbejde med Århus Amtskommunes hospitalsvæsen, og man opretter et selskab, hvor amtskommunen indskyder et meget begrænset beløb og virksomhederne står for den resterende del.

Jeg kan simpelt hen ikke fatte, hvorfor Folketingets partier ikke synes, det er en yderst fornuftig form. Både amtskommunen og virksomhederne ved nøjagtig, hvor de står, hvad det juridiske og økonomiske ansvar angår. Pristilskud? Nej! Konkurrence? Ja, fuld konkurrence! Og det bliver de bedste, man vælger, fru Pia Larsen, hvem skulle man ellers vælge? Det bliver naturligvis dem, der kan konkurrere på den højeste kvalitet, sådan er det da altid, når man vælger samarbejdspartner.

Så taler fru Pia Larsen om højere skatteprocenter. Jamen oprigtig talt, har vi ikke gang på gang her i salen bekræftet over for hinanden, at stærkere beskæftigelsesudvikling og investeringsudvikling giver et stærkere indkomstgrundlag for kommunernes økonomi? Det er den gode cirkel, vi sætter i gang. Vi får større skatteindtægter ved den aktivitet, vi her er inde på.

[Nyrup Rasmussen]

Indenrigsministeren gjorde sig moralske be-
tragtninger, refererede til Bibliotekscentralen.
Jamen indenrigsministeren burde jo nævne in-
dustriministerens eget lovforslag i den forbin-
delse. I industriministerens lovforslag tales der
jo om kollektive foranstaltninger. Nu ved jeg
ikke, om man tænker sig Bibliotekscentralen
omfattet af kollektive foranstaltninger eller ej,
men jeg kan i hvert fald se, at de bekymringer,
industriministeren og indenrigsministeren har,
kan man med lige så fuld ret rette mod Her-
ninghallerne, som jo i givet fald kunne komme
i konkurrence med andre nærliggende haller
og en lang række andre organiserede selskabs-
former i den kommunale sektor.

Oprigtig talt, jeg synes, at vi skal holde os til
et fornuftigt, sagligt udredningsarbejde, tage
det bedste, vi kan finde, nå frem til en klar juri-
disk afgrænsning af et kommende samarbejde
mellem den offentlige og den private sektor.
Det er dét, der er essensen.

Jeg har en sidste lidt skuffet kort bemærk-
ning til industriministerens kommentarer om
systemeksport. Jamen her er vi tilbage ved ho-
vedproblemet, industriminister. Det er ikke
nok at overføre statens systemeksportcirkulæ-
rer til kommunerne, det er der ikke kommet
noget ud af, bortset fra når vi taler om Risø og
Statens Vejdirektorat, og det er ikke meget.
Derfor skal vi have nye, bedre og klarere reg-
ler.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det, der bringer mig herop før tiden, er hr.
Nyrup Rasmussens indlæg, hvor hr. Nyrup
Rasmussen forelskede sig helt i selskabsfor-
men. Vi er nødt til at tage hul på hele diskus-
sionen nu og få disse ting sat helt og fuldt på
plads.

Jeg spørger nu hr. Nyrup Rasmussen: Hvis
der dannes et aktieselskab eller noget lignen-
de, hvis kommunen skyder et eller andet beløb
ind i dette aktieselskab, og hvis dette aktiesel-
skab efter en vis tid går meget, meget dårligt,
vil hr. Nyrup Rasmussen så bekræfte her fra
Folketingets talerstol, at der er to muligheder
for at bringe det på ret køl: Enten skyder kom-
munen endnu flere penge ind i selskabet, eller
også går man den tunge vej og erklærer det
konkurs?

Som det så rigtigt er sagt fra flere ministres
side her i dag, vil det være ganske forfærdeligt
for det danske kommunalstyre, hvis et aktiesel-
skab af den beskrevne art går konkurs. Ingen
borgere – i hvert fald ikke dér, hvor jeg bor –
vil kunne forstå, at et aktieselskab, som kom-
munalpolitikerne har indskudt et beløb i, går
nedenom og hjem, og at en lang række menne-
sker får et tilgodehavende i konkursboet. Jeg
kræver et svar fra hr. Nyrup Rasmussen, så be-
folkningen og Folketinget bliver klar over So-
cialdemokratiets holdning til disse uundgåelige
tab. Jeg synes, det er en meget, meget alvor-
lig sag, vi her taler om, og det er til syvende og
sidst skatteyderne, der kommer til at betale for
det, Socialdemokratiet vil lede os ud i.

Jeg har endnu et spørgsmål til hr. Nyrup
Rasmussen vedrørende viden. Jeg kunne godt
ønske mig, at hr. Nyrup Rasmussen havde lidt
mere viden på det her område, men det var nu
ikke dét, jeg ville sige, det var bare en lidt pole-
misk bemærkning. Men med hensyn til den vi-
den, man har i kommunerne, er det helt kor-
rekt, at visse kommuner har en god ekspertise
på nogle enkelte områder i visse afdelinger.
Men den ekspertise behøver man jo ikke at op-
rette et selskab for at kunne udnytte. Den virk-
somhed, der ønsker at starte en eksport eller
lignende, kan jo bare bede kommunen om at
låne de pågældende medarbejdere i 1 eller 2 år
eller måske fastansætte dem. Jeg synes, det er
helt fantastisk, at vi skal danne selskaber for
skatteyderpenge, bare fordi der findes en eller
anden ekspertise i kommunerne, der skal ud-
nyttes. Den kan udnyttes på den måde, som jeg
her har beskrevet.

Jeg synes, det begynder at blive spændende,
og jeg forstår da godt, at Socialdemokratiet
lægger sig tæt op ad det radikale forslag, for
der er jo gode socialistiske toner i det. Men det
vender jeg tilbage til i min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Nu er det lige før, jeg bliver bekymret for, at
der bliver for varmt herinde i folketingssalen.

Men jeg blev stillet et par spørgsmål. Jeg
kan vel igen bedst illustrere det ved konkrete
eksempler – det er jo altid godt – f.eks. et helt
tilfældigt valgt: Herninghallerne. Det er et ak-
tieselskab, som har en succesfuld nutid og for-
tid. Herninghallerne har udviklet sig til at være
et af Europas mest succesrige messecentre.

[Nyrup Rasmussen]

Kommunen har et aktiekapitalindskud, og en række private investorer deltager i Herning Messecenter i et fremragende, velfungerende fællesskab. Her er klar ansvarsfordeling i økonomi og jura, hvis Herninghallerne skulle gå konkurs en dag, hvad der er vanskeligt at se. Og jeg skulle måske til hr. Poul Nødgaards oplysning sige, at fra samtlige partier i Herning-Ikast-kredsen – jeg erindrer ikke, hvor stærkt repræsenteret Fremskridtspartiet er, men også fra det pågældende parti – er der bred tilslutning og tilfredshed med dette velfungerende selskabssamarbejde.

Et andet eksempel: Elkraft Consult A/S er også et velfungerende selskab, der omfatter både private og kommunale midler. Det, man godt kunne ønske, var, at de fik lidt større råderum; men også her er der en selskabsform, begge parter er meget tilfredse med.

Og på tilsvarende måde som i andre selskabsdannelser gælder der præcis den regel, som hr. Poul Nødgaard godt kender. Det er jo ikke en revolutionær nyhed, at når et aktieselskab går ned, så går det konkurs, og så er den aktiekapital, man har stående i sit selskab, tabt. Det er jo det, der er fordelten.

Ved alle mulige andre tænkbare former er problemet jo, at diverse juridiske eksperter kan stille op – jf. også hele debatten om kommunalfuldmagten – og fortolke og lægge til og trække fra. Det, der er fordelten ved selskabsformen, er netop, at vi har så lang en erfaring, at vi har de internationalt anerkendte retsprincipper omkring det, og derfor er det et vældig godt afsæt for eksportaktiviteter.

Så blev jeg spurgt om, hvorfor aktieselskabsformen er så vigtig for at udnytte den viden og ekspertise. Det tror jeg jeg har svaret på indirekte netop ved at pege på, at selskabsformen giver basis for, at den viden kan blive velorganiseret.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Noget af det, der er meget bekymrende ved selskabsformen, er, at skatteyderne ikke ved, hvad der foregår. Det bekymrer mig ikke, at amtskommunen ikke ved, hvad der foregår, for det går jeg ud fra at den gør. De virksomheder, der deltager i samarbejdet med en amtskommune eller en kommune, ved formentlig også, hvad der foregår, men skatteyderne ved det ik-

ke. Vi så det med Bibliotekscentralen, når nu vi skal bruge konkrete eksempler. Der var der ikke nogen i offentligheden, der vidste, hvad der foregik, før det var for sent, og før virksomheden var erklæret konkurs, og derfor har vi et problem.

Jeg mener, at vi er her i Folketinget for at varetage primært borgernes og skatteydernes interesser og ikke amtskommunernes og kommunernes. Det er de meget vel i stand til at klare selv.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Det er de korte bemærkninger debat i dag.

Jeg vil gerne lige præcisere, at det eksempel, hr. Nyrup Rasmussen kom med vedrørende Herninghallerne, intet har at gøre med de systemeksportselskaber, som jeg som minister har talt imod. Her er tale om en kollektiv foranstaltning, her er tale om noget helt lovligt, her er tale om noget, som vi alle sammen bakker op bag, og det foregår i selskabsform, og det er der intet kritisabelt i. Nogle af de aktiviteter, Herninghallerne så udfører i dag, og som måske ligger i det grå område, er nogle af dem, der bliver helt lovlige ved regeringens forslag nr. L 78. Men det har intet at gøre med de systemeksportselskaber, som debatten drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Jeg kan se, hr. Poul Nødgaard har indledt sit korstog, som han skrev i en pressemeddelelse, mod dette fantastiske forslag. Efter at jeg havde læst den pressemeddelelse, kiggede jeg også på, om der i det radikale forslag bagpå stod »Made in China« eller noget lignende, og det gør der altså ikke.

Jeg vil godt komme med et eksempel fra det almindelige, pulserende liv, som så mange andre har gjort: For 10 år siden var jeg medlem af et amtsråd; samtidig var jeg medarbejderrepræsentant i et færgeselskab. Da færgeselskabet gik ned, indgik en Venstre-amtskommune, nemlig Vejle, og Vestsjællands Amt, der også var borgerligt styret, sammen med Juelsminde Kommune, der også var borgerligt styret, sammen med Kalundborg Kommune, der var socialdemokratisk styret, en aftale om at hjælpe rederiet med 2 mio. kr.

[Tommy Dinesen]

Det havde man selvfølgelig nogen debat om på lokalt plan, og man fandt ud af, at det ville kunne betale sig at prøve på at give det tilskud, fordi de penge ville komme ind igen via skat-ten osv. Det gjorde man altså, og rederiet kørte videre og bevarede de arbejdspladser et langt stykke tid. Da man så fandt ud af, at rederiet skulle på anparter, begyndte det at blive dyrt, for så mistede Kalundborg og Juelsminde Kommuner og de to amtskommuner en masse penge, som de ikke fik ind i skat. Da var det, at det blev dyrt.

Jeg tror ikke – og det er ligesom det, der lægges op til her, i hvert fald fra de borgerlige politikeres side – at de politikere, der er valgt i kommuner og amtskommuner, ikke kan finde ud af det, og at de bare vil gå ud i det helt vilde. Det er en fantastisk nedvurdering af éns partikammerater, synes jeg nok.

I det tilfælde, jeg omtalte, var samtlige borgerlige politikere, også Fremskridtspartiet, med til at prøve på at bevare ruten. Jeg tror selvfølgelig ikke, at det kan undgås, at noget vil gå galt en gang imellem, selvfølgelig vil der det, det gør der jo også i det private erhvervs- liv, men det er dog en måde at prøve på, om ikke der kan skabes nogle flere arbejdspladser.

Man bliver ved med at hive eksemplet med Bibliotekscentralen frem; det var da godt, at man fik det. Men der er jo i hundredvis af eksempler, der både er gode og dårlige, såvel inden for private virksomheder som inden for de kommunale, og sådan vil det fortsætte med at være, uanset hvad der bliver flertal for her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det, der bringer mig herop, er hr. Nyrup Rasmussens indlæg. Jeg mener ikke, jeg fik noget som helst svar på det, jeg spurgte om.

Hr. Nyrup Rasmussen har bekræftet, har jeg noteret, at når et aktieselskab går ned, så har kommunen mistet sin aktiekapital. Det er vi enige om.

Jeg spurgte derudover til den gæld, der vil være i det konkursbo, eventuelt på millioner af kroner, hvor lokale leverandører eventuelt står og har et tilgodehavende i det aktieselskab, der er gået konkurs. Hvordan skal jeg, Poul Nødgaard, se disse mennesker i øjnene, når de har mistet mange hundrede tusinde kroner på le-

verancer og jeg så bare gnider mig i hænderne og siger: Det er der altså ikke noget at gøre ved?

Når jeg spørger, som jeg gør, er det, fordi man ude omkring i landet har den grundopfat- telse – og det er vigtigt, det er en grundopfat- telse – at når en kommune eller et amt er afgø- rende med i en ting, så kan man regne med, at det er noget, der er sikkert. Hr. Nyrup Ras- mussen lægger nærmest op til, at det ikke er noget problem. Jeg synes, det er et ganske stort problem.

Jeg vil også godt spørge om en enkelt ting vedrørende konkurrenceforvridning: Hvis en kommune skyder penge ind i et aktieselskab, hvad enten det kører godt eller skidt, så kan enhver da regne ud, at dette aktieselskab er i stand til at producere til billigere priser end en virksomhed, der udelukkende er startet som et privat selskab. Det kan enhver regne ud, dertil behøver man hverken have cand.polit.-eksamen, eller hvad man ellers er udstyret med her- inde. Det er ganske simpelt, sund bondefornuft, at et privat firma ikke kan klare sig i konkurrence dér, hvor der indskydes så store midler, som der her er tale om.

Der er én ting, jeg kan sige jeg er enig med hr. Nyrup Rasmussen i. Det er kun én ting, og den vedrører de 10 mio. kr. Det viser, at fru Lone Dybkjær, der har udarbejdet dette for- slag, må have sovet grundigt i timen, da hun lavede det, for 1 pct. af beskatningsgrundlaget er faktisk for en kommune på 10.000-12.000 indbyggere maksimumsbeløbet 10 mio. kr., men for Århus og Odense, der har omkring ¼ mio. indbyggere, er beløbet også 10 mio. kr. Det viser, hvor uigennemtænkt dette forslag er, og derfor vil vi følge det helt til målstregen.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Hr. Nyrup Rasmussen for en kort bemærk- ning, og det er den sidste på listen til korte be- mærkninger.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Hr. Poul Nødgaard har fundet sit sande korstog i dag, fornemmer jeg, men det skal han såmænd ikke have kritik for, det er fair nok.

Fru Pia Larsen havde den kommentar, at skatteyderne ikke kan se, hvad der foregår. Jeg må sige, jeg er fuldstændig lamslået, for netop

[Nyrup Rasmussen]

aktieselskabsformen er jo igennem tiderne opstået, fordi alle kunne se, hvad der foregik. Det er derfor, man har bestemmelser om regnskaber og budgetter, der skal være offentligt tilgængelige. Sådan gælder det også i den nye selskabsform, der her er tale om, så det kan jeg helt afkræfte.

Endvidere blev der spurgt om konkurrence, og industriministeren var inde på, at eksemplet med Herninghallerne var helt ude af trit med systemeksport. Jeg må gøre industriministeren opmærksom på, hvis ministeren ellers har mulighed for at interessere sig for debatten her i Folketinget . . . ? Det har ministeren ikke, så jeg går videre til hr. Poul Nødgaard.

Hr. Poul Nødgaard spurgte om, hvordan gælden i et konkursbo er stillet. Det ligger jo i aktieselskabsformen, at når et aktieselskab går konkurs, så afslutter man i konkursboet de gældsforpligtelser, man har, med fordelingen gennem kuratorerne til dem, der har tilgodehaver i aktieselskabet. Nøjagtigt sådan vil det også være i et selskab med kommunal deltagelse.

Hvis industriministeren nu et øjeblik kunne have interesse for Folketingets talerstol, så vil jeg lige oplyse industriministeren om, at det jo ikke alene er systemeksport, det drejer sig om i denne debat, det er også erhvervsudvikling, og derfor var eksemplet med Herninghallerne faktisk ganske velvalgt.

Og til allersidst: Når der tales om østeuropæiske tilstande og socialistiske, revolutionære aspekter i forslaget, som hr. Poul Nødgaard vist var inde på, kan jeg oplyse, at England har 70 lokale udviklingselskaber med kommunal deltagelse, Holland har et stort antal, USA og andre lande har et tilsvarende antal. Socialismen har vundet uanet fremdrift, så vidt jeg kan høre på hr. Poul Nødgaards udlægning.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Vi går hermed tilbage til ordførerrækken.

Flemming Hansen (KF):

I lovforslag nr. L 85 henvises der til samme dagsorden, som regeringen henviser til i lovforslaget om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, men jeg må sige, at sigtet med det radikale lovforslag unægtelig er noget bredere end med regeringens forslag.

Jeg synes, industriministeren sagligt og yderst grundigt har gennemgået konsekvenserne af det lovforslag, vi behandler her, bl.a. ved hjælp af mange gode eksempler, og med ministerens gennemgang er man noget rystet over de konsekvenser, som vedtagelsen af et lovforslag som dette vil kunne få, herunder en indirekte ganske betydelig mulighed for udvidelse af den offentlige sektor.

Jeg vil imidlertid gerne gå lidt videre end ministeren, idet lovforslaget reelt er et spørgsmål om, hvordan det danske samfund skal se ud fremover. Hvordan skal erhvervsstrukturen være i Danmark? Skal det offentlige for alvor ind og styre virksomhederne, styre erhvervslivet? Skal folkevalgte i by- og amtsråd ind i virksomhedernes bestyrelser i kraft af deres politiske valg og deres politiske arbejde og kun derfor? Er det et spørgsmål om at give disse mennesker større aflønning, så synes jeg, at man skal sige det.

Et andet punkt, som lovforslaget omhandler, og som kan ryste én, er, at der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det er forslagsstillernes opfattelse, at eksisterende fælleskommunale selskaber lovliggøres med dette forslag. Jeg synes, at det i urimelig grad er udtryk for en lovgivning med tilbagevirkende kraft, som de fleste af os i Folketinget normalt er modstandere af.

Man kan stille sig selv mange spørgsmål i forbindelse med dette lovforslag. Hvad med den konkurrence, der kommer kommunerne imellem, eksempelvis om at få en virksomhed til kommunen? Det er en konkurrence, som vi har mange eksempler på, og hvor man meget nemt kan forestille sig, at dygtige virksomheder spiller kommunerne ud mod hinanden netop for at få flest mulige offentlige midler ind i deres aktieselskaber.

Hvad hvis flere kommuner går sammen? Industriministeren var inde på noget af det samme. Det kan godt være, at den enkelte ikke har bestemmende indflydelse, men tilsammen kan det meget vel være at de får det, om ikke andet i en eller anden aktieholdingselskabsform; jeg skal ikke uddybe nærmere, hvordan det kan gøres. Det er der masser af specialister der ved alt om.

Og er vi ikke i den situation, at vi med dette lovforslag skaber mulighed for at skabe arbejdspladser med offentlige tilskud, som vil

[Flemming Hansen]

konkurrere med de arbejdspladser, der findes i dag uden offentlige tilskud? Jeg håber, at konsekvenserne af dette lovforslag er ved at gå op for Det Radikale Venstre.

I den konservative gruppe vil vi afvise lovforslaget, idet vi synes, at regeringens lovforslag nr. L 78 rigeligt rummer mulighed for et fornuftigt samarbejde mellem det offentlige og det private, et samarbejde, som vil være naturligt i de kommende års erhvervsstruktur.

Jeg synes også, det er rimeligt at henvise til det brev fra Kommunernes Landsforening til industriministeren, som flere gange har været nævnt, hvor Kommunernes Landsforening siger vedrørende lovforslag nr. L 78, »at lovforslagets udformning er i overensstemmelse med Landsforeningens hovedprincipper om, at kommunerne ikke skal yde finansiel støtte til enkeltvirksomheder, og at kommunerne ikke skal have udvidet adgang til kommunal produktion«.

Det er klart, at disse lovforslag hænger en lille smule sammen. Jeg synes, at der i fru Lone Dybkjærs tale til det foregående lovforslag, nr. L 78, var en rimelig grad af fornuftig opblødning, og jeg håber, at vi med nogle saglige diskussioner i Erhvervsudvalget, som vi da meget ofte har dér, kan nå frem til, at de værste tidsler i det forslag, som Det Radikale Venstre har lagt frem, bliver pillet ud, så vi nærmer os meget stærkt et forslag, som i virkeligheden ligger ganske tæt op ad lovforslag nr. L 78, som regeringen har fremsat, og som vi har behandlet tidligere på dagen.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg har et enkelt spørgsmål til den konservative ordfører: Jeg forstår, at Det Konservative Folkeparti er lige så indædt modstander af det lovforslag, vi behandler her, som Fremskridtspartiet er. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Flemming Hansen, hvorledes Det Konservative Folkeparti vil se på sagen, hvis dette lovforslag bliver trumfet igennem Folketinget af Socialdemokratiet, SF og Det Radikale Venstre. Vil Det Konservative Folkeparti da være med til at give underskrifter på, at dette lovforslag skal sendes til folkeafstemning?

Det er i alle henseender et udansk forslag, og det vil jeg gerne høre den konservative mening om her og nu.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg må indrømme, at den tone med »her og nu« bryder jeg mig ikke så forfærdelig meget om, men jeg skal naturligvis gerne bevæge mig herop på talerstolen.

Vi er indædte modstandere af forslaget. Det kan der ikke være nogen tvivl om. Om det skal til folkeafstemning – eller man med 60 mandaters underskrift skal udsætte forslaget – vil jeg ikke tage stilling til. Jeg synes, det er helt klart, sådan er det i hvert fald for mig og i mit parti, at det er et spørgsmål, som statsministeren skal tage stilling til, for konsekvenserne af forslaget er dog ganske betydelige. Om vi skal have et sådant forslag ud til folkeafstemning, er ikke noget, jeg vil tage stilling til.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg må sige, at jeg er noget chokeret over hr. Flemming Hansens svar på hr. Poul Nødgaards spørgsmål om folkeafstemning.

Jeg tror, at det er rigtigt at fastslå, at grundlovens forudsætning er, at man her i Folketinget kan indsamle 60 stemmer for enten at opnå en folkeafstemning eller en udskydelse af et lovforslags vedtagelse til efter et kommende folketingsvalg. Sidstnævnte forudsætter, at det er i en ekspropriationssituation.

Førstnævnte kan man naturligvis effektuere. Men hr. Flemming Hansen ved forhåbentlig som jeg, at det klart er en minoritetsbeskyttelse, som er en naturlig del af et parlamentarisk demokrati, som dels hviler på flertalsafgørelser og dels naturligvis har en mulighed for en opposition til i givet fald, hvis man ønsker det, at gøre brug af den klausul.

Regeringens valgmulighed er at udskrive folketingsvalg, hr. Flemming Hansen, og derfor efterlyser jeg lidt større klarhed i hr. Flemming Hansens svar til hr. Poul Nødgaard om en folkeafstemning. Oprigtig talt, det kunne skabe en forhåbentlig uberettiget frygt for, at Det Konservative Folkeparti i givet fald havde en vis sympati for at sende dette lovforslag til folkeafstemning, og jeg spørger mere opklarende.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

[Poul Nødgaard]

Jeg må også konstatere, at jeg er skuffet over hr. Flemming Hansens svar, for jeg synes faktisk, det var goddag, mand – økseskaft! De Konservative må jo have drøftet, om de kan leve med dette lovforslag, såfremt det vedtages, og det er sådan set det eneste, jeg i al beskedenhed har ønsket at få en afklaring af.

Når vi i Fremskridtspartiet finder, at dette lovforslag, hvis det vedtages, kan bære en folkeafstemning, er det, fordi vi synes, det danske folk, der skal betale for det vanvid, vi her er på vej ud i, også har krav på at stemme, om det ønsker disse ting gennemført eller det ikke ønsker det, fordi det er et totalt brud med alt, hvad der hidtil er sket i Danmark på erhvervsområdet. Lønmodtagerne kommer så sandelig også til at betale deres del af gildet for det eventyr, Det Radikale Venstre er på vej til at kaste Danmark ud i.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Endnu en gang er jeg enig med hr. Poul Nødgaard i spørgsmålet om de mulige konsekvenser af lovforslaget, men tage stilling til, om det skal ud til det ene eller det andet, det vil jeg overhovedet ikke, for vi har ikke diskuteret det i vores folketingsgruppe.

Endelig er der det meget væsentlige at sige til det, at det jo først er, når man har det endelige lovforslag, at man kan tage stilling til sådan nogle ting. Vi aner ikke, hvordan dette forslag vil ende. Som sagt har vi, som hr. Poul Nødgaard ved, normalt en god omgangstone i Erhvervsudvalget, hvor vi finder frem til fornuftige løsninger på mange ting. Før vi kender det endelige forslag, vil det være halsløs gerning at begynde at diskutere sådan nogle ting.

Pia Larsen (V):

Venstre skal klart sige, at vi ikke kan støtte dette lovforslag om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber. Det er der flere årsager til.

En af dem er, at vi vurderer, at lovforslaget er i strid med den gældende aktieselskabslov. Lovforslagets § 1, stk. 2, siger, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet skal træffe bestemmelser om rammerne for den virksomhed, der finansieres ved indskuddet, og føre tilsyn med denne. Samtidig må det indskudte beløb ifølge forslaget ikke have en sådan størrelse, at

bestemmende indflydelse på selskabet muliggøres. De to bestemmelser harmonerer ikke med hinanden, idet det kun vil være muligt at stille krav, hvis man har bestemmende indflydelse i kraft af sin aktiebesiddelse.

Desuden opfatter jeg det, at kommuner og amter skal kunne indskyde et beløb på henholdsvis 1 pct. og 1 promille af beskatningsgrundlaget, dog højst 10 mio. kr., sådan, at det vil komme til at virke som et tilskud til enkelte virksomheder. Det må jeg stærkt afvise, idet det vil virke konkurrenceforvridende over for andre virksomheder med deraf følgende risiko for tab af arbejdspladser.

Jeg må også undre mig over, at forslagsstillerne i bemærkningerne til lovforslaget finder det vigtigt, at udvidelsen af kommunernes kompetence ledsages af en tilsvarende justering af konkurrenceloven, navnlig da det ikke kan forudsættes, at kommunalbestyrelsen erhverver sig den indsigt i forretnings- og konkurrenceforhold, der er påkrævet for at kunne tage saglig stilling til klager over urimelig konkurrence.

Der er efter Venstres opfattelse også problemer med at lade kommuner og amter investere i private aktieselskaber. Ifølge aktieselskabsloven er det sådan, at offentligheden ikke har adgang til oplysning om alt, hvad der sker i et aktieselskab. Det er bestyrelsens opgave at passe, at tingene foregår, som de skal, og det er kun på den årlige generalforsamling, at aktionærerne har mulighed for at stille spørgsmål til selskabets ledelse, og her er vel at mærke kun tale om aktionærerne, ikke om offentligheden som sådan. Det vil altså sige, at hvis en kommunalbestyrelse investerer i et privat aktieselskab, så har offentligheden ikke mulighed for at kontrollere, hvad der foregår. Offentligheden i denne forbindelse må være lig med skatteyderne i kommunen.

Venstre kan ikke acceptere, at skatteyderne ikke har mulighed for at få indsigt i, hvad deres penge bruges til, og ifølge forslaget er det ikke småpenge, det drejer sig om, for der er jo ingen grænser for, hvad en kommune må investere i.

Jeg synes også, at det er en noget flot bemærkning, at de eksisterende fælleskommunale selskaber skal lovliggøres med dette lovforslag. Mener forslagsstillerne virkelig, at de har overblik over samtlige fælleskommunale sel-

[Pia Larsen]

skaber, og at de hermed skal lovliggøres én gang for alle? At vi således skal give generel amnesti for eventuelle ulovligheder, som vi ikke kender til her og nu?

Afslutningsvis vil jeg sige, at ud over at jeg synes, det er et besynderlig, undskyld jeg siger det, uigennemtænkt forslag, hvilket selvfølgelig ikke har været hensigten, så strider forslags intentioner mod Kommunernes Landsforenings egne ønsker.

Kommunernes Landsforening har netop i deres debatoplæg fra april 1991 om kommunernes bidrag til 1990'ernes erhvervspolitik fremhævet, at kommunerne ikke skal lave produktion, som de private virksomheder kan varetage, og at kommunerne heller ikke ønsker at medvirke i erhvervsproduktion. Kommunernes Landsforening er også enig i, at kommunal støtte til enkeltvirksomheder er konkurrenceforvridende. Ikke mindst af den grund ser Venstre ingen grund til at støtte dette forslag. Vi ser ikke nogen grund til at vedtage lovforslag, som brugerne ikke ønsker at benytte sig af.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det er fru Pia Larsens modstand mod selskabsformen, som kalder mig på talerstolen. Jeg ved ikke, om fru Pia Larsen er opmærksom på, at i regeringens eget lovforslag, som vi behandlede for ikke så lang tid siden, hedder det på side 6 i bemærkningerne øverst i anden spalte:

»De i § 2 nævnte foranstaltninger kan foregå i selskabsform, herunder fonde og selvejende institutioner.«

Altså også i selskabsform. Det er ensbetydende med, at for så vidt angår de kollektive foranstaltninger med tilskud, som også omfattes af og omtales i regeringens eget forslag, er der åbenbart ikke noget i vejen for, at selskabsformen kan anvendes.

Jeg opfattede fru Pia Larsens indlæg som et mere generelt angreb på overhovedet at bruge selskabsformen. Det var noget med, at der manglede offentlig indsigt og sådan noget. Men oprigtigt talt, når regeringen selv føler, at den kan bruge selskabsformen, bare ikke lige her, så er det i hvert fald ikke et modargument, man kan anvende i denne sammenhæng. Det beder jeg om at man er lidt konsekvent omkring.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er fru Pia Larsens bemærkning om, at borgerne ikke får indsigt i, hvad et aktieselskab med kommunalt indskud egentlig foretager sig, der kalder mig herop. Det er egentlig ikke så underligt, for et aktieselskab, hvad enten det har kommunalt indskud eller ej, har jo normalt som sin hovedopgave at træffe forretningsmæssige dispositioner med henblik på at indtjene et overskud til virksomheden.

Somme tider er en kommunalbestyrelse også i den situation, at den skal træffe beslutninger med henblik på at tjene så mange penge som muligt hjem til kommunen. Det drejer sig f.eks. om den situation, hvor en kommunalbestyrelse skal afhænde en fast ejendom. Der er helt fast praksis for, at sådanne sager skal behandles for lukkede døre. Alle sager, hvor kommunen er i en forhandlingsposition over for tredjemand, behandles for lukkede døre, og derfor er der ikke noget underligt i, at den samme situation også optræder i relation til et aktieselskab.

Lad mig så tilføje: Hvad er det så egentlig for en indsigt, man får som aktionær, når man møder op på en aktionærgeneralforsamling? Lad mig minde fru Pia Larsen om, at der var en enkelt aktionær, der vovede hovedet frem og kiggede på en generalforsamling i Nordisk Fjer. Fik den pågældende bare gran af oplysning om, hvad der foregik i det pågældende aktieselskab? Jeg er lige ved at sige, at det måske havde været mere betryggende, hvis der havde siddet kommunalfolk med et ordentligt administrativt backup, der kunne have analyseret situationen.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

Til hr. Nyrup Rasmussen vil jeg sige, at jeg taler om aktieselskabsformen, som ikke duer, når der er tale om kapitalindskud til enkeltvirksomheder. Den duer nok i mange andre sammenhænge.

Til hr. Klaus Hækkerup vil jeg sige, at jeg ikke tror, at vi skal bruge tiden til at diskutere Nordisk Fjer-sagen en gang til. Det er nok eksemplernes dag i dag, men Nordisk Fjer er netop et eksempel på, hvorfor det ikke skal være, som det foregik dér. Det har vi jo beskæftiget os med hele sidste forår.

[Pia Larsen]

Jeg mener, at aktionærerne har mulighed for at stille spørgsmål på generalforsamlingen, og i alle ordentlige selskaber, hvor det går rigtigt til, får de også en god forklaring på det, de spørger om.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil godt stille fru Pia Larsen som ordfører for Venstre nogenlunde samme spørgsmål, som jeg også rettede til Det Konservative Folkeparti: Er partiet Venstre på grundlag af de meldinger, det også har givet i pressen i de seneste dage, indstillet på – og jeg siger stadig væk, såfremt det foreliggende lovforslag vedtages, som det foreligger, og med de intentioner, der ligger i det – at være med til at skrive under, så vi opnår 60 underskrifter, så lovforslaget kan komme ud til en folkeafstemning?

Sådanne folkeafstemninger er egentlig mange partier her i Folketinget meget stærke tilhængere af, så nu må man vise, at man mener noget med at være tilhænger af folkeafstemninger. Så lad os prøve dette lovforslag, såfremt der skulle ske det, at det bliver vedtaget – og det er der meget der tyder på. Lad os se realiteterne i øjnene: De tre røde partier, havde jeg nær sagt, men det må man vist ikke sige herinde, Socialdemokratiet, SF og De Radikale – så har jeg fået det sagt alligevel – er jo faktisk indstillet på at vedtage dette lovforslag. Så lad os få Venstre på banen og høre, om Venstre vil være med til at sende dette forslag ud til folkeafstemning.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Partiernes farver aflæser man på stemmetavlen.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Jeg har en kommentar til hr. Klaus Hækkerup. Det er jo rigtigt, som der bliver sagt, at kommunalbestyrelsen behandler forretningsanliggender for lukkede døre, men hr. Klaus Hækkerup glemte at sige, at når disse forhandlinger er overstået, så er beslutningerne, som kommunalbestyrelsen bag de lukkede døre har truffet, fuldt offentlige. I modsætning til i en aktieselskabsbestyrelse opererer man i aktieselskaberne med begrebet bestyrelsesanliggen-

der netop for at beskytte de forretningsmæssige aspekter og anliggender over for offentligheden. Det er derfor, at aktieselskaberne efter min opfattelse er et fremmedelement, er artsfremmede i den kommunale verden, og det kan ikke hjælpe noget, at man herfra siger, at det ingenting betyder; det er en gøgeunge i den kommunale verden, og det vil sætte demokratiet i kommunalbestyrelserne alvorligt på prøve.

Hr. Nyrup Rasmussen talte om blåstempling ved, at den offentlige sektor, kommuner og amter, var med i projekter. Samtidig sagde hr. Nyrup Rasmussen fra denne talerstol: »... men når det går galt, er det klart, at vores risiko er begrænset, så må der altså være nogle, der står tilbage med et tab«. Så mener jeg ikke, at denne blåstempling, som hr. Nyrup Rasmussen omtalte, har nogen som helst effekt, tværtimod mener jeg, at det adelsmærke, som dansk kommunalstyre har haft derved, at man også bevægede sig inden for nogle moralbegreber, er sat over styr.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Den skal også blive kort, men jeg hørte hr. Klaus Hækkerup sige i forbindelse med Nordisk Fjer-sagen, som vi selvfølgelig ikke diskuterer her, at det havde været bedre, hvis der havde siddet folk fra kommunalråd i Nordisk Fjers bestyrelse, og dér må jeg nok sige, at man er altså lige ved at falde ned af talerstolen, hvis hr. Klaus Hækkerup mener det. I hvert fald kan man sige, at hvis hr. Klaus Hækkerup mener det, så har vi netop her den afgrund til forskel i det borgerlige og det socialistiske Danmarks opfattelse af, hvordan dette samfund skal drives.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er muligt, hr. Flemming Hansen har ret i det, for i kommunalbestyrelserne er vi vant til at behandle revisionsberetninger og at tage dem ganske alvorligt; den vane havde man åbenbart ikke tillagt sig i bestyrelsen for Nordisk Fjer, og det ville nok ikke være så skadeligt, hvis den idé fik lov at forplante sig, måske endda til endnu flere private aktieselskaber.

[Klaus Hækkerup]

Hr. Erik Larsen og fru Pia Larsen talte så meget om, at de er modstandere af, at man overhovedet driver offentlig virksomhed i aktieselskabsform. Hvis det nu var Venstres grundholdning, hvorfor har Venstre så ikke fremsat forslag om, at NESA skulle ophæves? Det er dog et aktieselskab, der driver en form for fælleskommunal forsyningsvirksomhed. Da hr. Erik Larsen var borgmester i en lille kommune på Fyn, havde man så ikke i den pågældende kommune andele i Fyns Kommunale Telefonselskab? Det kunne dog også drives på andre måder, uden at de fynske kommuner ejede det. Hvad med GiroBank? Hvad med Tele Danmark? Har vi ikke netop indgået brede forlig her i Folketinget om at drive offentlig driftsvirksomhed i form af aktieselskaber? Er det ikke en lille smule hykleri, når Venstre nu siger, at de under ingen omstændigheder kan fordrage det?

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg skal blot helt stiltfærdigt gøre hr. Erik Larsen og andre, som i denne sammenhæng har talt om aktieselskaber som fremmedelementer, opmærksom på, at det i aktieselskabsloven faktisk meget præcist er bestemt, at for at man kan oprette et aktieselskab, skal der være et præcist formål med det, og det vil sige, at man ikke kan gå ud over det forretningsområde, som er bestemt i formålsparagraffen, og det er klart, at sådan en formålsparagraf vil være kendt for offentligheden, fordi et sæt vedtægter af den karakter vil være kendt. Så jeg synes ikke, at man skal have den frygt for, at man kan putte alting ind i aktieselskaber.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Må jeg sige til hr. Klaus Hækkerup, at de områder, som hr. Klaus Hækkerup nævnte, er anerkendt som kommunalt engagement. Det, det foreliggende lovforslag lukker op for, er en stor og anderledes vifte af produktion af forskellige ting og ydelser, som efter min opfattelse bestemt ikke kan sammenlignes med de selskaber, som herfra blev nævnt af hr. Klaus Hækkerup.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Vi vender tilbage til ordførerrækken.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg synes, det er noget af en fantastisk oplevelse at sidde på sin plads og høre, at De Radikale bliver gjort til socialister. Jeg synes, det er synd.

Jeg vil godt sige med det samme, at dette ikke er noget socialistisk forslag, og at vi ikke får socialisme i Danmark på baggrund af det. Så er det sagt! Sådan opfatter vi det altså ikke i SF, og der var ikke nogen af de 15 medlemmer, der sad og klappede i hænderne. Vi syntes, det var et godt forslag, for vi mener, det er noget hen ad det rigtige.

Vi har altså i dag den holdning, også når det drejer sig om DSB, at man skal gå sammen med det private erhvervsliv, med staten, med amter, med kommuner for at få det bedste ud af den foreliggende knowhow, således at vi kan skaffe nogle arbejdspladser, begrænse importen og få noget mere gang i det. Jeg mærker en kraftig nedvurderende holdning, som jeg sagde sidste gang, jeg var heroppe, over for amts- og kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det er nu fantastisk, for jeg går ud fra, at de fleste er klar over, at de pågældende medlemmer er på valg hvert fjerde år. De har altså mulighed for at bruge adskillige milliarder kroner i stedet for de skaldede 10 mio., det drejer sig om, uden at der er nogen, der hidser sig op over det, og uden at de møder nogen kritik. Der bliver skåret ned i amter og kommuner for øjeblikket, men dette har en tilpas størrelse til, at de fleste medlemmer af det ærede Ting kan forstå, at det er den rene socialisme. Jeg ville ellers have sagt, at dette ikke kunne hidse mig op, men nu var jeg altså lige ved at blive det, så derfor skal jeg dæmpe mig lidt.

Der har været tale om folkeafstemning. Det er 7 år siden, SF fremsatte et forslag om vejledende folkeafstemninger. Jeg synes, dette ville være godt til en vejledende folkeafstemning. Jeg synes, det ville være godt, at folk fik mulighed for at sige, hvad de mener om, hvordan kommuner og amtskommuner skal skaffe nogle arbejdspladser. Det er min ærlige mening. Det er ikke sikkert, jeg har min gruppe med, men vi har i hvert fald fremsat forslag om det, for jeg var selv ordfører på det i sin tid. Nu vil samtlige partier have folkeafstemninger, men hvad sagde de dengang? Da sagde de alle sammen nej, men vi andre er måske lidt foran en gang imellem, og det er meget rart.

[Tommy Dinesen]

Det, der er vores største problem i dette, og det er måske ikke noget særligt, er grænsen på 10 mio. Vi vil godt være med til, at man udvidede den fastsatte grænse. Så synes vi, det er godt, at de kommunale og amtskommunale råd får mulighed for at være med i bestyrelserne. Som jeg sagde i mit første indlæg, er det godt, at vi får synliggjort både kommunerne og amtskommunerne, hvis de er med på noget af det her, og når nu de andre er så meget imod dette forslag, så støtter vi det varmt, selv om det ikke er socialisme.

Når man tænker på, hvad der blev sagt om det forslag fra regeringen, vi behandlede først, og på, hvad der bliver sagt om dette, må jeg sige, at jeg ikke fatter, at der skulle være den store forskel. Med det ene kommer man i himmerige, og med De Radikales ender man altså nede hos djævelen. Vi har ikke den opfattelse, vi synes, det er et godt forslag, og vi vil naturligvis være med til at give det en god og saglig behandling i udvalget, ligesom vi gør med alle andre forslag.

Poul Nødgaard (FP):

Da jeg læste dette lovforslag, kunne jeg ikke undgå at føle mig hensat til en svunden tid. Lovforslaget vil give de danske kommuner lov til at deltage i egentlig produktionsvirksomhed gennem aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber osv. Hvor er det nu, vi har hørt om den slags før? Offentlig medvirken til produktion? Var det ikke det, der foregik i de nu kollapsede kommunistiske stater? Knap er vi blevet færdige med at fejre demokratiets og frihedens sejr over de totalitære kræfter, før det danske Folketings gamle partier med en sjældent set iver begynder at bekæmpe de selvsamme idealer, der netop har sejret i Øst, her i vores eget land.

Fremskridtspartiet mener, at dette forslag vil blive det hårdeste slag mod det danske samfund i mange årtier. Kommunernes mulighed for at indgå i egentlig produktion er en så vidtgående ændring i det danske samfunds grundlæggende struktur, at tilsvarende gennemgribende ændringer kun er set i forbindelse med egentlige revolutioner.

Lovforslaget fra fru Lone Dybkjær og mange flere er i denne forbindelse den værste gang makværk, der nogen sinde er blevet fremsat i dette Folketing. Det virker, som om man har

haft et forfærdeligt behov for at gøre opmærksom på sig selv og derfor har kastet et par sætninger på banen og kaldt dem for et lovforslag. Hvor er det dog en ansvarlig måde at drive politik på!

Lovforslagets § 1 beskriver, at kommuner og amter må anvende henholdsvis 1 pct. og 1 promille af beskatningsgrundlaget til egentlig erhvervsproduktion. Men over hvilken tidshorison? Det nævner forslaget ingenting om. Der synes også at være et misforhold mellem, at en kommune på f.eks. 10.000 indbyggere og en kommune på f.eks. 250.000 indbyggere kan indskyde samme beløb i aktieselskaber, altså maksimalt de 10 mio. kr. – blot en af de mange ting, der gør, at man ikke skulle tro, at det var mangeårige MF'ere, der står bag affattelsen af lovforslaget.

Hvad ville der i øvrigt ske, hvis en virksomhed, kommunen har skudt penge i, er ved at gå konkurs? Vil kommunens eller amtets politikere stiltiende finde sig i det, når de bliver lagt under pres af deres vælgere? Kunne de lokale politikere ikke fristes til at finde pengene på en anden måde? Vil kommunerne eventuelt presse Folketinget til at udvide 10 mio. kr.s-grænsen? Det, forslagsstillerne ud over socialisme ønsker, er at nationalisere store dele af det danske erhvervsliv og at få placeret de lavtlønnede kommunale politikere i nogle bestyrelsesposter og administrative stillinger i de aktieselskaber, der vil opstå, og hvis lønfastsættelse ligger uden for politisk kontrol.

Lad os dog se i øjnene, at det offentlige simpelt hen ikke egner sig til at drive produktionsvirksomhed. Sporene fra flere forsøg skræmmer stadig. Bibliotekscentralen med det mexikanske eventyr er blot et af de seneste eksempler på, at offentlig indblanding på markedet ikke hører hjemme i et samfund med markedsøkonomi.

Hvis der virkelig er behov for en virksomhedsproduktion, kan man være ganske overbevist om, at private interesser vil varetage den, men de vil først starte den efter grundige vurderinger og analyser af problemstillingerne vedrørende opstarten af virksomhederne og ikke blot efter en tilfældig indskydelse fra en politiker på stemmefiskeri. Det har aldrig været, det er ikke, og det vil aldrig blive en opgave for det offentlige at drive produktionsvirksomheder. Det er sørgeligt, at det danske Folketing ikke har lært af Østlandenes fatale fejltagelser.

[Poul Nødgaard]

I forbindelse med dette lovforslag må jeg allerede nu tilkendegive, at Fremskridtspartiet finder, at det er af så principiel betydning for hele samfundet, at vi vil bruge grundlovens muligheder for at samle 60 folketingsmedlemmers underskrifter til at sende lovforslaget fra fru Lone Dybkjær og mange flere ud til en folkeafstemning.

I den forbindelse har det glædet os, at Det Konservative Folkeparti i dag har ytret en vis opbakning, Venstre svarede overhovedet ikke på spørgsmålet, mens jeg fik god støtte fra partiet SF, og det håber jeg så står ved magt, når vi kommer frem mod tredje behandling af lovforslaget.

Fremskridtspartiet kan og vil ikke stiltiende acceptere indførelsen af et socialistisk fallitbo i Danmark. Når jeg ser, at et sådant forslag som dette kan fremsættes, kan jeg ikke undgå at få et mærkeligt syn. Med den planøkonomi og nationalisering, der lægges op til, kunne det være nærliggende at forestille sig, at jeg ikke stod på Folketingets talerstol, men i det cubanske parlament og tordnede mod de antirevolutionære kræfter i Øst. Hvis Cuba bliver til et demokrati, tror jeg, Fidel Castro vil flytte til Danmark, hvis dette lovforslag går igennem.

Det, jeg havde allermost lyst til, var at foretage en afbrænding af dette forslag, men det må jeg formentlig ikke . . .

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Det er ikke tilladt.

Poul Nødgaard (FP):

. . . fra Folketingets talerstol, så jeg vil nøjes med at krølle det sammen, det er ikke bedre værd.

Sonja Albrink (CD):

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere, men sige, at jeg tog De Radikales lovforslag med under første behandling af regeringslovforslaget, og CD's mål er, at vi får et godt lovforslag ud af både regeringens og De Radikales lovforslag.

Lysholm Christensen (KRF):

Hovedpunktet i det foreliggende lovforslag fra Det Radikale Venstre er fastlæggelse af en beløbsmæssig begrænsning for kommunernes og amtskommunernes erhvervs-mæssige aktivi-

tet: 1 promille af amtskommunernes beskatningsgrundlag og 1 pct. af kommunernes, dog højst 10 mio. kr. Denne beløbsmæssige angivelse sammenholdt med lovtæst og bemærkninger åbner for et helt nyt princip om den kommunale erhvervs-mæssige aktivitet. Der er næppe nogen tvivl om, at Det Radikale Venstre har samme hensigt og samme formål som det regeringsforslag, vi havde til behandling for lidt siden, altså at skabe vækst, beskæftigelse og eksport. Man er formentlig enig om at ønske at udnytte de forhåndenværende ressourcer bedst muligt til gavn for beskæftigelse og for landets økonomi. Ikke desto mindre er der tale om to vidt forskellige ideologier, som her tørner sammen. Striden står om, hvem der skal drive erhvervs-virksomhed. Skal erhvervs-virksomheden være overladt til det privatkapitalistiske system, eller skal det offentlige system også operere inden for dette område? Det er i hvert fald to ideologier, der tørner sammen og vanskeligt kan forenes.

For Kristeligt Folkeparti er det vigtigt at fastholde to væsentlige principper, når vi snakker om kommunalfuldmagten. Det første er, om kommunerne skal have mulighed for at involvere sig i direkte produktions-virksomhed, og det andet punkt er spørgsmålet om risikovillig kapital. Vi finder, at begge disse punkter er overtrådt i det foreliggende lovforslag fra Det Radikale Venstre, og det alene er nok til, at vi må afvise forslaget.

Dertil kommer, at der er en række uklare punkter i selve forslagens udformning og i bemærkningerne, således at forslaget fremtræder uklart.

Alt i alt må vi afvise forslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg har lejlighedsvis truet med at anlægge en ny stil. Det kunne være, at det var i dag, jeg skulle gøre alvor af det. Det kan være, at der nu er behov for en præcis, venlig, imødekommende, positiv stil.

Under alle omstændigheder føler jeg uanset stil trang til at sige tak for den yderst interessante debat, der har været. Jeg mener faktisk, det er en af de bedre politiske debatter, der har fået lov til at udfolde sig i anledning af dette forslag, og det er der i og for sig ikke noget forkert i.

[Lone Dybkjær]

Industriministeren lagde i virkeligheden op til det ved at sige, at det rejser en række principielle spørgsmål, om man er for eller imod denne type aktivitet. Det er helt grundlæggende. Det har vi også kunnet se i debatten her, og det er også dér, vi skiller. Hr. Lysholm Christensen sluttede med at sige: »... to ideologier, der vanskeligt forenes.« Det er ting, der heller ikke skal forenes. Der er faktisk en tredje vej, og det er det, der gør forslaget lidt interessant.

Industriministeren sagde indledningsvis, at det også rejste en række problemer. Jeg er sådan set enig i, det har jeg også kunnet høre på debatten, at der er afklaringsspørgsmål, vi må tage fat på, og det mener jeg vi kan gøre i udvalget.

Derfor vil jeg helt generelt sige, at dér, hvor der har været usikkerhed om nogle af afgrænsningerne, mener jeg naturligvis, at vi må prøve på at afklare det under udvalgsarbejdet, men ikke med henblik på at jorde forslaget's substans. Så må vi se, hvordan det kan passe sammen med industriministerens forslag. Jeg har sagt, at det skal ses i sammenhæng med industriministerens forslag, og at vi må prøve at finde ud af, hvordan vi kan kombinere det mest hensigtsmæssigt. Uklarheder i definitionerne er der også, fordi nogle af dem er ganske vanskelige, men det tror jeg også vil fremgå af udvalgsarbejdet, og vi er naturligvis villige til at prøve at være med til afklaring.

Jeg vil godt, inden jeg tager fat på de enkelte ordførelser, fremhæve, hvad jeg synes der er det vigtige, og det er, at udgangspunktet har været systemeksport. Vi har ikke decideret skrevet det i forslaget, men det er den grundlæggende tanke i det. Det udelukker ikke andre ting, vil jeg godt sige, men det har været systemeksport, vi specielt har tænkt på, og vi har talt om det i utrolig mange år, uden at det er blevet til noget. Der er nogle, der siger, at det er, fordi der i virkeligheden ikke er noget; jeg hører til dem, der siger, at det er, fordi rammerne har været helt utilfredstillende for at kunne lave nogen systemeksport. Jeg mener, at dette forslag skaber nogle enkle, rimelige objektive kriterier for, hvordan man kan gøre det, og det er langt bedre end de bureaukratiske regler, vi hidtil har haft, for det har været vanskeligt i de konkrete tilfælde at etablere tingene, og det mener jeg at dette forslag gør op med.

Det andet principielle er, også i anledning af kommunalfuldmagtsdiskussionen, at jeg mener, at aktieselskabsformen er en god form, og jeg tror altså, det spiller en rolle netop i systemeksportøjemed, at der er en statslig deltagelse. Det er rigtigt, som ministeren negativt var inde på, at der så skabes en vis garanti for tingene, og det mener jeg præcis er det, man skal opnå, når man går til udlandet. Der skabes naturligvis ingen garanti for, at man ikke i udlandet hæfter med mere, end man hæfter for med aktieselskabet, men kommunerne påtager sig det ansvar at prøve at garantere ikke ved hjælp af penge, men ved bedst mulig viden. Jeg kan godt se, at det kan anvendes negativt. Det er det, industriministeren og andre har gjort, men jeg vil vælge at gøre det positivt.

Jeg vil med det samme sige, at folkeafstemning er ikke nogen trussel for mig. Jeg synes, det ville være fremragende at få en folkeafstemning om det, så det er ikke nogen trussel. Jeg har ikke diskuteret det, men det kan da godt være, at det er et fint forslag at få diskuteret i kommunerne og få folk til at deltage i, om vi nu skal have disse kommunale engagementer.

Det bliver selvfølgelig svært for mig at nå at kommentere det hele, for mange har heldigvis deltaget i debatten. Når industriministeren sagde, at det ikke er en kommunes opgave at drive erhvervsvirksomhed, vil jeg godt sige, at der heller ikke i den forstand lægges op til det, men til, at kommunerne kan indskyde nogle aktier i et aktieselskab. Hvis det at være aktionær er at drive erhvervsvirksomhed, så driver stort set alle aktionærer i dette land erhvervsvirksomhed, og sådan tror jeg ikke de opfatter det. De opfatter sig naturligvis som medansvarlige, fordi de har en aktie, men det er altså ikke helt det samme, som at hver enkelt tror, at vedkommende har viden om at drive erhvervsvirksomhed; men det kan være en tro på, at nogle andre kan drive en erhvervsvirksomhed, og det er det, der gør, at man vil tegne aktier.

Industriministeren sagde også, at når der er tale om udvikling, salg og eksport, springer man produktionsleddet over. Jeg mener, at det er en fuldstændig misforståelse af netop systemeksporttankegangen. Danmarks problem er bl.a., at vi ikke har så megen produktion, men det er ikke meningen, at man nødvendigvis skal lave produktion.

[Lone Dybkjær]

Lad os tage noget, som nogle af os, f.eks. indenrigsministeren, af forskellige grunde kender til, nemlig systemeksport af vores CPR-registersystem. Det vil være en kombination af statslig viden, knowhow, på dette område samt nogle producerede maskiner, men ikke noget, vi producerer her i landet, og det er et udmærket eksempel på, at systemeksportvirksomhed ikke i klassisk forstand laver produktion, men netop sælger viden, systemer, hvor hardware og software hænger sammen. Det er også formålet med dette forslag.

Der har været rejst det spørgsmål, om man kan lokke virksomhederne over i andre kommuner, og om man vil lefle for virksomhederne og den slags. Det er altså, som om tingene er enten fuldstændig sorte eller hvide i dag, og det er de ikke. Spørgsmålet er derfor, om dette forslag gør det mere eller mindre gennemskueligt, end det er i dag. Jeg vil vove at påstå, at med det grå marked, vi har i dag, vil dette forslag bidrage til en klargørelse af tingene, fordi ansvaret bliver meget mere veldefineret, og det samme gælder aktieselskabsformen. Jeg undrer mig selvfølgelig ikke, for jeg kan godt høre de ideologiske toner fra regeringens side, men sådan set kan jeg altså ikke forstå, at Venstre og De Konservative går så fantastisk meget imod aktieselskabsstrukturen. Det er den mest renlivede og gennemskuelige form, som vi kender.

Jeg vil ikke komme med nogen særlige bemærkninger til hr. Nyrup Rasmussen, som, og det takker jeg for, var positiv over for forslaget; det var hr. Tommy Dinesen også, og det er jeg glad for.

Jeg vil godt sige til indenrigsministeren, og jeg følger lidt de korte bemærkninger, at for mig har der ikke ligget i det, at kommunalbestyrelsesmedlemmer, som indskyder aktiekapital, også samtidig skal være bestyrelsesformænd, og jeg vil gerne bede indenrigsministeren om ikke nødvendigvis at føre det ind i debatten på den måde, det føres ind. Man kan også forhindre kommunalbestyrelsesmedlemmer i at blive bestyrelsesformænd, og jeg synes, det er en helt anden og mere principiel diskussion, som indenrigsministeren burde rejse, for det har indenrigsministeren ansvaret for.

Hvis man er borgmester, kan man godt sidde som formand for en privat virksomhed. Det

er åbenbart helt lovligt og i overensstemmelse med indenrigsministerens tankegang, hvormod man ikke har lov til det, når der er tale om sådan noget som det her. Hvis vi skal ind i en drøftelse af, hvad kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgmestre kan og må, så synes jeg, vi skal tage den brede diskussion; det kan der være god basis for. Jeg synes også, vi skal tage den brede honorardiskussion, men den skal ikke bare knytte sig til dette forslag, for det er urimeligt bare at kigge på det i denne sammenhæng. Så skal man minsandten se bredt på, hvornår kommunalbestyrelsesmedlemmer har lov til at være medlemmer af bestyrelser, og hvornår de kan modtage honorar.

Der er altså ingen tvivl om, at jeg på grund af denne interessante debat kommer i taletidsvanskeligheder, når jeg kun har 10 minutter.

Jeg vil godt sige til hr. Flemming Hansen, som også er utrolig nervøs for, at offentlige arbejdspladser skal komme til at konkurrere med private, at jeg altså ikke kan forstå det. Vi kan følge udviklingen, og jeg vil da gerne medgive hr. Flemming Hansen, at hvis der starter en skoproduktion i offentligt regi, er det nok ikke særlig hensigtsmæssigt og ikke i overensstemmelse med loven, men det er jo ikke det, der har ligget i det. Hvis det var et eksempel på en af de tidsler, som hr. Flemming Hansen i sit sidste udsagn håbede blev pillet ud, vil jeg godt sige, at det ikke er den form for virksomhed, der er tænkt på her, men det er nok noget af det, som vi kan afklare under udvalgsarbejdet.

Hr. Flemming Hansen var også lidt brøstholden over bemærkningerne om, at de fælleskommunale virksomheder blev lovliggjort ved dette forslag. Jeg har været inde på de forskellige former for måder, man kan håndtere tingene på, hvis man opdager, de ikke er i præcis overensstemmelse med lovgivningen, nemlig at man sikrer sig en lovgivning, der betyder, at det, man gør, ikke er ulovligt. Det er min holdning til det og ikke, at man skal forbyde virksomheden i de sammenhænge, vi her taler om. Det, der har ligget i bemærkningerne, er altså, at vi vil lave loven om i overensstemmelse med de virksomheder, der er på det fælleskommunale område, og hvis denne lov ikke gør det, så mener vi, at vi må gribe til nogle andre lovparagraffer.

Jeg kan altså ikke nå igennem det, men jeg må så se, om der bliver en ekstra runde.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg takker fru Lone Dybkjær for en yderst interessant tale.

Fru Lone Dybkjær sagde, at hun ikke forstod modstanden mod dette lovforslag, og sagde på et andet tidspunkt i sin tale – og de to ting hang meget nøje sammen – at der ikke lægges op til, at man skal drive erhvervsvirksomhed med dette lovforslag. Det synes jeg er utrolig væsentligt at få ind i debatten, og jeg siger personlig tak for udsagnet om, at der ikke skal drives erhvervsvirksomhed med dette forslag.

Men jeg vil gerne sige til fru Lone Dybkjær, at problemet jo er, at forslaget giver mulighed for det. En vedtagelse af dette forslag åbner helt mulighed for, at der drives erhvervsvirksomhed, og så hjælper det jo ikke, at fru Lone Dybkjær har stået her den 19. november 1991 og sagt, at der ikke lægges op til, at der kan drives erhvervsvirksomhed, for der kan altså drives erhvervsvirksomhed, som forslaget foreligger; det er jo det, der er nøgleproblemet. Og jeg er desværre sikker på, at den mulighed vil blive brugt, og det, uanset om det er borgerligt eller socialdemokratisk ledede kommuner, må jeg desværre sige.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg er meget glad for, at fru Lone Dybkjær også ville tage aspektet pladser i bestyrelser i betragtning, herunder byrådsmedlemmers og borgmestres placering. Nu er det jo ikke sådan, at en borgmester kan sidde i en bestyrelse i et privat selskab og repræsentere kommunen, man kan kun sidde som egen person, helt adskilt i enhver henseende fra den kommunale aktivitet. (*Munterhed*). Jamen sådan er reglerne, så det går jeg ud fra også efterleves.

Hvad angår systemeksport, er der intet krav til en selskabskonstruktion for at sælge viden i system. Og det finder sted daglig; der er kommuner, der sælger deres viden. Herlev Kommune sælger deres viden til Japan på ældreområdet. Det kræver ikke nogen selskabskonstruktion. Man sælger sin viden i samarbejde med andre og laver altså samarbejdsaftaler, men man sælger sin viden og får penge for den i den kommunale kasse. Så det er altså ikke et argument for systemeksport, at man skal have selskaber.

I den forbindelse kan jeg gøre opmærksom på, at hvis vi skal sælge viden på CPR-området, der hører under min ressort, vil det da ikke ske i selskabsform. Vi vil da bare kunne sælge vores viden i samarbejde med andre. Hvorfor i alverden skulle vi etablere et selskab for det?

Men det, der for mig ikke er forståeligt, er grundholdningen hos Det Radikale Venstre. Jeg har altid opfattet det sådan, at styrken i dansk folkestyre, det lokale selvstyre, var åbenhed. Jeg har altid opfattet det sådan, at Det Radikale Venstre her i Folketinget har kæmpet for, at der var offentlighed i forvaltningen, og det vil sige, at stort set alt skal behandles for åbne døre. Heri ligger sikkerheden for almindelige borgere i at kunne vide, hvad der sker. Og det er sådan, at den almindelige borger af praktiske grunde som hovedregel ikke har adgang til at overvære samtlige møder i by- og amtsråd. Derfor har man pressen som borgerens forlængede arm eller borgerens vagthund, når det gælder om at følge med i beslutningsprocessen i det lokale selvstyre. Så forneamt er det.

Dette at have som mål, at mest muligt kan finde sted i aktieselskabsform i forbindelse med kommunal aktivitet, er jo at flytte kompetence og beslutninger fra det åbne forum i et byråd ind i et lukket selskab, hvortil pressen og de andre politikere i byrådet ikke har adgang, og hvortil borgerne slet ikke har adgang. Man kan historisk erfare, hvad der er sket, men man har ingen umiddelbar adgang.

Sådan er regelsættene, og jeg forstår ikke, at fru Lone Dybkjær ideologisk kan mene, det skulle være en gevinst, når det nu er unødvendigt at etablere et selskab, fordi man kan beslutte det i byrådet, hvor selv de små partier i byrådet har mulighed for at være med og for at fortælle deres vælgere, hvad det egentlig er, der finder sted. Der ligger i dansk folkestyretradition en meget sund balance i det, at de folkevalgte – også lokalt – på gader og stræder, hos købmanden om lørdagen, bliver mødt af vælgere eller borgere, der siger: Hvad er det egentlig, I går og beslutter? Hvorfor skal I nu rejse til Japan? Er det nødvendigt? Man ved altid, at man som folkevalgt i et åbent forum skal være i stand til at begrunde det, man beslutter, at argumentere for det.

Men sådan er det ikke i et aktieselskab. Jeg vil gerne spørge fru Lone Dybkjær: Hvem står

[Indenrigsministeren]

aktieselskabet egentlig til ansvar over for? Jeg kan prøve at bruge eksemplet med Bibliotekscentralen, for det er det sidste. Hvem står de egentlig til ansvar over for? Hvilke vælgere er det, der skal reagere på det? Hvem ved egentlig, hvem der sidder hvor? Hvem ved, hvilke kommuner der overhovedet er involverede? Min erfaring er nu, at selv de kommuner, der er involverede, ikke har vidst det; selv de byråd, der har været med til at placere folk dér, ved det ikke, og når de ikke ved det, ja, så ved deres vælgere det heller ikke.

Det er et brud med et dansk demokratisk princip, at det, man beslutter i et byråd, det, som byrådsmedlemmerne har fået magt til at gøre, sker, hvor det overhovedet teknisk og juridisk er muligt, for åbne døre. Det er altså det, man bryder med med aktieselskabstanken; man flytter det fra et åbent forum, hvor mindretalsgrupper og borgere har indseende, over i et lukket forum, hvor man kun kan få en historisk viden.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg har valgt at sige det positive først, for jeg kan altså også godt være positiv, og det er til fru Lone Dybkjær. Jeg glæder mig over, at jeg nu kan gå hjem og forlods på min seddel skrive 7 radikale stemmer for en folkeafstemning om det lovforslag, man eventuelt får vedtaget. Jeg synes, det var fantastisk positivt sagt af fru Lone Dybkjær, og det takker jeg på det hjerteligste for.

Men herefter bevæger jeg mig desværre temmelig hurtigt over i det mere negative. Fru Lone Dybkjær sagde nogenlunde ordret, at skoproduktion i hvert fald ikke lige var det, fru Lone Dybkjær havde tænkt sig med det, vi står og taler om nu. Så spørger jeg og kræver et klart svar: Hvor ligger grænserne så? Den omstændighed, at fru Lone Dybkjær kan tilgode-se den konservative ordfører, fordi han tilfældigvis er skotøjsfabrikant eller noget i den retning, synes jeg gør det lidt fantastisk, at snittet skal ligge lige dér, og jeg synes i virkeligheden, det rejser en meget interessant diskussion her i Folketinget, for når fru Lone Dybkjær erkender, at der altså er grænser for, hvor kommunerne må skyde kapital ind i et aktieselskab, der laver en produktion, synes jeg, vi må kræve at få at vide, hvor de grænser ligger.

Hvad angår aktieselskaberne, skal jeg blot sige, at jeg ikke har noget imod, at der dannes aktieselskaber, det skal bare være aktieselskaber, hvori der alene indgår privat kapital. Jeg kan i min vildeste fantasi ikke se, hvorfor der skal offentlig kapital ind i nogle aktieselskaber, hvor der skal foregå en eller anden produktion, og fru Lone Dybkjær har heller ikke med ét eneste ord svaret på spørgsmålet om de konkurrenceforvridende momenter, når en kommune eller eventuelt i nogle få tilfælde en amtskommune skyder penge ind i et sådant foretagende.

Jeg har yderligere én positiv reaktion fra sedlen. Jeg er glad for, at De Radikale har givet tilsagn om, at vi kan se på hele honorarproblematikken i alle de mange styrelser osv., der findes, for jeg tror, at jeg tør sige uden at ville gå alt for langt ind i det, at der er visse ting dér, som ikke tåler at se dagens lys.

Men jeg er spændt på, om også Fremskridtspartiet kunne komme ind i svarrækkefølgen fra den radikale ordfører – det var vi ikke i første omgang. Men jeg regner med, at man har noteret alt det op, vi har haft at spørge om i forbindelse med dette lovforslag, som bestemt ikke har groet i vores have.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det er indenrigsministerens utrolig rørende forsvar for offentlighed i forvaltningen, der bringer mig på talerstolen. Jeg kunne næsten ikke lade være.

Skal det, som indenrigsministeren siger, tolkes på den måde, at når regeringen fremsætter forslag om privatisering, selskabsdannelser og den slags, er det med det formål for øje at undrage offentligheden indsigt i den aktivitet, der foregår på det pågældende område? Det var nærmest det motiv, der blev tillagt det kommunale ønske om selskabsdannelser. Skal det forstås på den måde, at indenrigsministeren ikke kan se andet formål med selskabsdannelsen, end at man skal sikre, at det offentlige ikke får indsigt?

I øvrigt vil jeg opfordre indenrigsministeren til at holde denne fantastisk flotte tale for udenrigsministeren ved lejlighed, for så kan det være, at offentlighed i forvaltningen får større betydning i forhandlinger om unionsdannelserne i EF.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det er ikke hver dag, man hører en indenrigsminister tage så stærke ord i sin mund, som at det vil være brud med et dansk demokratisk princip, at kommunerne indgår i en selskabsform i et samarbejde.

Så må jeg spørge, hvad der ligger til grund for følgende bemærkninger til § 2 i industriministerens lovforslag nr. L 78, som vi har behandlet tidligere på dagen:

»De i § 2 nævnte foranstaltninger kan foregå i selskabsform, herunder fonde og selvejende institutioner.«

Jeg må spørge indenrigsministeren, om det er selskabsformen, der er et brud med et dansk demokratisk princip, hvori kommuner deltager, for i så fald kunne det samme ordvalg, som indenrigsministeren lige har anvendt om Det Radikale Venstres forslag, med lige så stor ret anvendes mod regeringens eget forslag. Kan vi få svar på det spørgsmål?

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil gerne i et kort svar til hr. Nyrup Rasmussen gøre opmærksom på, at der kan være velbegrundede lovmæssige områder, man har defineret som offentlige opgaver, hvor det står i loven, at Folketinget mener, det er en offentlig opgave. Kontant formuleret: hvor det kan være lige så velbegrunderet, at det sker i et fællesskab mellem kommuner. Det kan laves som I/S eller som A/S, hvis det kan opfattes som gunstigt for kommunerne, men det kan være en præcis beskrevet opgave.

Det, der gælder for dette lovforslag fra Det Radikale Venstre, er, at kommuner stort set kan alt. Der er ikke nogen velbeskrevet opgave i lovforslaget. Det er hele forskellen. Kommuner kan etablere selskaber, der arbejder i Sydney, i Mexico, i Japan, kloden rundt, og det er hele forskellen fra den type af fælleskommunale selskaber, som lovgivere tidligere har kendt til.

Det er sådan set problemstillingen i en nøddeskal!

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg hører rædselen i industriministerens stemme ved tanken om, at det skal gælde hele

kloden rundt. Jeg kan ligefrem se det for mig, at disse nye systemeksportaktiviteter på f.eks. medikoteknologiområdet, miljøområdet og andet skulle kunne gælde hele kloden rundt . . . undskyld mig, indenrigsministerens.

Når det gælder præcise afgrænsninger af, hvad der er offentlig virksomhed eller ikke, må jeg lige erindre indenrigsministeren om, at industriministeren fra denne talerstol har bekræftet, at Herning Kommunes aktieselskabsdeltagelse i Herninghallerne, som er en udpræget forretningsmæssig servicefacilitet, der intet har med offentlig service at gøre – ikke i indenrigsministerens forstand i alle tilfælde – er fuldt lovlig. De har fået dispensation igennem årene; nu får de altså den formelle lovliggørelse.

Hvad i øvrigt den præcise afgrænsning angår, er jeg nødt til at sige til indenrigsministeren, at der i bemærkningerne til industriministerens lovforslag under listen over, hvad der kan igangsættes i selskabsform, står: »Det må her understreges, at disse eksempler ikke er udtømmende.« Og det kan jeg godt forstå, for det kan man nemlig ikke gøre udtømmende i forhold til det virkelige liv.

Derfor må jeg sige til indenrigsministeren, at selskabsformen faktisk er yderst velegnet, og derfor ligger der ikke i regeringens eget forslag – det er mere til orientering – nogen afgrænsning til, at det skal være veldefineret offentligt område. Det er det ikke, tværtimod. Der ligger en klar udbredning af alt det, der foregår i det virkelige liv. Masser af eksempler er nævnt i bemærkningerne til regeringens eget forslag.

Jeg kan måske give det gode råd, at indenrigsministeren og industriministeren talte lidt mere sammen, så vi kunne få lidt mere konsistens i indlæggene her i debatten her i dag, også med hensyn til selskabsformen.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Industriministeren – jeg hørte godt, at der skete en fejltitulering før.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg er godt klar over, at der blev sagt industriministeren, da der mentes indenrigsministeren.

Jo, hr. Nyrup Rasmussen, der er en forskel. Det, vi gør i regeringens forslag, er jo netop at definere en offentlig rolle. Det, dette forslag

[Industriministeren]

går ud på, er, at det offentlige kan gå ud over den offentlige rolle og blive mindretalsaktionær i selskaber, som har mulighed for alt muligt andet end offentlig virksomhed. Det er forskellen på de to former, og det er derfor, der ikke er nogen inkonsistens, og det er derfor, begge ministrene står bag begge holdningerne.

Men jeg vil i øvrigt gerne som den anden del af min korte bemærkning takke fru Lone Dybkjær for den konstruktive holdning. Jeg skal gerne hjælpe til med at få opklaret også de problemer, som fru Lone Dybkjær selv har erkendt at der er i lovforslaget.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Det er til hr. Nyrup Rasmussen. Det, jeg svarede på, vedrører det lovforslag, der er til behandling, mærkeligt nok, nemlig det radikale lovforslag nr. L 85. Og det er i det lovforslag, der ikke er grænser for det, kommunerne kan beskæftige sig med. Og den aktivitet kan finde sted Jorden rundt. De grænser, der eksisterer før selskabsdannelsen, er skitseret i industriministerens lovforslag. Heraf fremgår det, at systemeksport, da den jo er omsiggribende geografisk set, netop af den grund ikke skal kunne være i selskabsform. For det skal være muligt for de folkevalgte at vide, hvad der foregår. Det er hele forskellen.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gerne fortsætte ordførerrækken og prøve at summere til sidst.

Fru Pia Larsen pegede på spørgsmålet om de medarbejdervalgte repræsentanter. Hvis det er uklart, vil jeg gerne sige, at det naturligvis ikke har været ment således, at man ikke skulle kunne have medarbejdervalgte repræsentanter i de selskaber, der blev dannet her.

Dernæst er der spørgsmålet om forholdet til konkurrenceloven. Det mener jeg også er noget, vi kan klargøre under udvalgsarbejdet. Jeg synes også, jeg har forklaret, hvad jeg mente med, at de eksisterende selskaber hermed blev lovliggjort. I den forbindelse har jeg sådan set blot villet sige, at bliver de ikke lovliggjort – det er det, der også står her – må vi finde en anden måde at gøre det på. Det er mere for, at de eksisterende selskaber skal kunne være sikre på, at de kan fortsætte.

Jeg vil gerne sige tak til hr. Tommy Dinesen for de positive bemærkninger, idet jeg kan er-

klære mig enig med hr. Tommy Dinesen i, at socialismen ikke kommer ad denne vej. Hvis det havde været tilfældet, er jeg ret overbevist om, at SF og måske også Socialdemokratiet for længst havde benyttet sig af lejligheden til at gøre det ved hjælp af et sådant forslag. Jeg skal komme tilbage til afgrænsningen.

Til hr. Poul Nødgaard vil jeg sige, at det er helt hyggeligt at høre en Fremskridtsmand tale på den måde. Det er faktisk ca. en 20 års tid siden, jeg blev kaldt virkelig revolutionær, så det er jeg ret glad for at jeg har kunnet få lov til at blive udnævnt til i dag.

Til hr. Flemming Hansen vil jeg sige, at jeg synes, man skal prøve, om man kan afklare det. Jeg har lidt spøgefuldt sagt noget om skoproduktionen, men jeg kunne også nævne andre produktioner, jeg ikke mener man skal tage ind her. Men det mener jeg vi kan drøfte.

I øvrigt vil jeg gerne sige til indenrigsministeren, at jeg synes, det er utroligt, at indenrigsministeren alligevel tager mine bemærkninger om det med kommunalbestyrelser og deres indblanding i selskaber så flot, som indenrigsministeren gør. Det er jo rigtigt, at man sidder der som sig selv, men nu er man jo én person – eller vi kan jo da håbe på, at også nogle af dem, der sidder der, er en hel person. Og det vil altså sige, at selv om man godt kan se sig selv i forskellige roller, kan der jo også være nogle problemer forbundet med, at man indtager forskellige roller.

Derfor synes jeg, at det, det drejer sig om nu, er at få en kortlægning af det. Og i anledning af, at indenrigsministeren er så optaget af det, vil jeg gerne sige, at jeg er taknemlig for, at dette forslag fremprovokerer en diskussion om det, for det synes jeg er nyttigt, og det vil jeg gerne medvirke til.

Derudover siger indenrigsministeren, at han sagtens kan sælge sin CPR-viden. Jamen er det virkelig så meget dårligere, at det sælges af et velafgrænset aktieselskab, end at det er indenrigsministeren, der skal rende og sælge den CPR-viden? Den er jo ikke noget, som man normalt vil udvikle alene i Indenrigsministeriet. Det er noget, man typisk har udviklet med et selskab, og det er netop filosofien i indenrigsministerens tankegang. Jeg synes netop, at eksportsalg af CPR er et fremragende eksempel på noget, der kan varetages af en anden virksomhed, og det kunne netop være sådan en

[Lone Dybkjær]

konstruktion som den, der er tale om her. Nu har man altså en anden konstruktion – det ved vi begge to – netop på dette område, men det er jo også noget historisk betinget. Jeg synes, at CPR-eksemplet af alle næsten var det mindst velegnede.

Dernæst er der spørgsmålet om åbenhed i forvaltningen, som jeg synes er noget helt principielt. Det, der er sket med Bibliotekscentrallen og alt muligt andet, er jo netop, at det har været fordækt, fordi det har været noget, man ikke rigtig vidste om man måtte eller ikke måtte, eller hvad der nu har ligget bag ved det. Det, der sker her, er, at der kommer åbenhed i forbindelse med etableringen af aktieselskaber, idet det jo er åbent registrerbart i alle mulige bøger og alt muligt, at kommunen nu indskyder aktier i det pågældende foretagende. Jamen det er da noget af det mest åbne, man har i forhold til alt det, indenrigsministeren foreslår.

Jeg kan ikke forstå, at indenrigsministeren ryster på hovedet, for aktieselskabsloven vil jo gælde her. Om aktieselskabslovgivningen ved man, at der er åbenhed med hensyn til, hvem der ejer aktierne i visse afgrænsede niveauer. Det vil der også være her, og i øvrigt kan man jo bare sige, at der skal være det. I stedet for at sige, at der ikke bliver nogen åbenhed, kan man jo kræve en åbenhed.

Det, indenrigsministeren hele tiden trækker frem, er, at det er så dårligt, som det er i øjeblikket. Så vil indenrigsministeren gå én vej, jeg vil gå en anden vej. Men man kan ikke bruge den eksisterende situation til at jorde dette forslag med. Den eksisterende situation er simpelt hen dårlig, og det er derfor, vi har lavet dette forslag.

Indenrigsministeren kan ikke lide det, det er ærlig snak – det synes jeg er udmærket, og jeg er såmænd ikke så ked af at være uenig med Venstre på dette punkt – men han kan bare ikke bruge det foreliggende forslag til det.

Hvem står man til ansvar over for? Man står til ansvar over for sine vælgere i den forstand, at man har været med til at indskyde en ansvarlig kapital. Nøjagtig på linje med Nordisk Fjer og andre erhvervsvirksomheder taber man altså kun de aktier, der er indskudt. Det er jo netop derfor, man har aktieselskabsstrukturen.

Jeg synes, indenrigsministeren er så meget i modstrid med sig selv, at han bliver helt ulogisk i sin argumentation.

Lad mig sluttelig summe op og sige: Vi har syntes, at det var nødvendigt at lægge nogle afgrænsninger her. Vi mener ikke, at der vil være tale om konkurrenceforvridning med dette her, for aktieselskabsstrukturen er god nok, når vi taler om konkurrence. I øvrigt kan jeg ikke fatte, hvorfor man er så bange for den konkurrence. Hvis erhvervslivet virkelig kunne klare sig, kunne det vel også klare sig over for sådan nogle blandede selskaber, som der her er tale om. Derfor forstår jeg dybest set ikke al den diskussion, der har været om konkurrenceforvridning. Det at lave et aktieselskab er altså ikke det samme som at yde tilskud, og jeg fatter slet ikke, at netop erhvervsfolk kan påstå, at det er det samme som at yde tilskud.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Inden vi går til næste sag på dagsordenen, skal jeg oplyse, at jeg efter ønske skal lade den sidste sag på dagsordenen, første behandling af lovforslag nr. L 55, udgå af dagsordenen for mødet i dag.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om statslige styrelser, statsinstitutioners og teknologiske serviceinstitutioners erhvervsmæssige aktiviteter.

Af Sonja Mikkelsen (S) m.fl.

(Fremsat 31/10 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling